БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 215 (19.291). ● 1985 йил 19 сентябрь, пайшанба ● Баҳоси 3 тийин.

ТАСС АХБОРОТИ

«СОЮЗ Т-14» ПАРВОЗДА

Космик фазони тадқиқ этиш программасига мувофиқ 1985 йил 17 сентябрь куни Москва вақти билан соат 16 дан 39 минут ўтганда Совет Иттифоқида «Союз Т-14» космик кемаси учирилди. Уни кема командири подполковник Владимир Владимирович Васютин, бортинженер икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт-учувчиси Георгий Михайлович Гречко ва тадқиқотчи космонавт подполковник Александр Александрович Волковдан иборат экипаж бошқармоқда.

Учиш программасида «Союз Т-14» кемасини «Салют-7» —«Союз Т-13» орбитал комплекси билан туташтириш кўзда тутилади. Космонавтлар Васютин, Гречко ва Волков 1985 йил 6 июндан бери Ер атрофи орбитасида ишлаётган Жонибеков ва Савиних ўртоқлар билан биргаликда комплекс ичида илмий-техникавий тадқиқотлар ва экспериментларни бажарадилар.

«Союз Т-14» кемаси ичидаги системалар нормал ишлаб турибди. Васютин, Гречко ва Волков ўртоқлар ўзларини яхши ҳис этмоқдалар.

Экипаж учиш программасини бажаришга киришди.

«Союз Т-14» кемасининг командири

Владимир Владимирович Васютин

Владимир Владимирович Васютин 1952 йил 8 мартда Харьковда туғилган.

1969 йилда у Харьковдаги икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони С. И. Грицевец номидаги учувчилар олий ҳарбий авиация билим юртига ўқишга кирди. Билим юртини битиргач, Ҳарбий Ҳаво Кучларида инструктор-учувчи бўлиб хизмат қилди. Учиш ишлари давомида бир қанча типдаги самолётларни ўзлаштирди.

Владимир Владимирович Васютин — 1972 йилдан Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг аъзоси.

В. В. Васютин 1976 йилда космонавтлар отрядига қабул қилинди.

1977 йилда синовчи-учувчилар мактабини тамомлади. Владимир Владимирович «1-класс ҳарбий учувчи» ва «3-класс синовчи-учувчи» малакасига эга.

В. В. Васютин «Союз Т» космик кемаларида ва «Салют» орбитал станцияларида учишга тайёргарлик тўлиқ курсини ўтган.

«Союз Т-14» кемасининг бортинженери

Георгий Михайлович Гречко

Икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт-учувчиси Георгий Михайлович Гречко 1931 йил 25 майда Ленинградда туғилган.

1955 йил Ленинград механика институтини битиргач, конструкторлик бюросида ишлайди. Космик техникани ишлаб чиқиш ва синашда қатнашиб, ташаббускор ва билимдон мутахассис эканлигини кўрсатди. 1984 йилда унга физика-математика фанлари доктори илмий даражаси берилди.

Г. М. Гречко — 1960 йилдан Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг аъзоси.

Георгий Михайлович 1966 йилдан буён космонавтлар отрядида.

Г. М. Гречко икки марта: биринчи марта 1975 йилда «Союз-17» кемасининг ҳамда «Салют-4» станциясининг бортинженери сифатида ва иккинчи марта 1977—1978 йилларда «Союз-26» кемаси ва «Салют-6» станциясида космосга учди. Совет — Ҳиндистон космик парвозида дублёр экипажнинг бортинженери сифатида ҳам тайёргарлик кўрган.

Георгий Михайлович Тинчликни ҳимоя қилиш совет комитети раисининг ўринбосари сифатида катта жамоат ишларини олиб бормоқда.

«Союз Т-14» кемасининг тадқиқотчи космонавти

Александр Александрович Волков

Александр Александрович Волков 1948 йил 27 майда Донецк областининг Горловка шаҳрида туғилган.

1970 йили Харьковдаги икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони С. И. Грицевец номидаги учувчилар олий ҳарбий авиация билим юртини битиргач, Ҳарбий Ҳаво Кучларида инструктор-учувчи бўлиб хизмат қилди. Бир қанча типдаги самолётларни ўзлаштирди. «1-класс ҳарбий учувчи» ва «2-класс синовчи-учувчи» малакасига эга.

А. А. Волков— 1973 йилдан Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг аъзоси.

Александр Александрович Волков 1976 йилда космонавтлар отрядига қабул қилинди. «Союз Т» кемаларида ҳамда «Салют» орбитал станцияларида космик учишларга тайёргарлик тўлиқ курсини ўтган.

ТАШКИЛОТЧИЛИК ИШИНИНГ АСОСИ

Ишчанлик ленинча раҳбарлик услубининг таркибий қисмидир. У ижрони таъминлашда, партия қарорларини амалга ошириш устидан мунтазам назоратни йўлга қўйишда айниқса яққол намоён бўлади. В. И. Ленин қарорнинг ижросини текшириш асосий ва бош вазифа деб ҳисоблаган эди. Партиявий раҳбарликнинг бу муҳим принципи КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленумларида янада ривожлантирилди.

Республикамиз меҳнаткашларининг айни вақтдаги бутун куч-ғайрати КПСС XXVII съездини муносиб кутиб олишга, якуновчи йил, умуман, ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажаришга, ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга қаратилган. Партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари ижрони текширишни ишдаги камчиликларни аниқлаш ва тугатиш, эришилган натижаларга танқидий кўз билан қараш, қўйилган вазифаларни ҳал этишнинг мақсадга мувофиқ йўлларини топиш, кадрлар билан ишлаш ҳамда уларни тарбиялашнинг таъсирчан воситаси деб билмоқдалар.

Партия ташкилотлари КПСС XXVI съезди ва партия Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари қарорларини изчиллик билан бажара бориб, қарорлар, кўрсатмаларнинг ижросини текширишни янада такомиллаштириш учун кўп иш қилдилар. Асосий эътибор кундалик ташкилотчилик ишларига қаратилди. Асосли, конкрет ҳамда аниқ мақсадга қаратилган реал қарорлар қабул қилинадиган бўлди. Белгиланган тадбирларни амалга оширишни назорат қилишнинг муайян системаси вужудга келди. Қабул қилинган қарорлар ва уларнинг ижроси тўғрисида коммунистларни хабардор қилиб, партия ташкилотлари ва хўжалик раҳбарларининг ҳисоботини мунтазам эшитиб бориш, меҳнаткашларнинг таклифлари, шикоят ва хатларини синчковлик билан таҳлил қилиш каби формалардан кенг фойдаланилмоқда. Пленумларда, партия йиғилишларида қарорлар ҳамда коммунистлар билдирган танқидий фикр, мулоҳаза ва таклифлар юзасидан белгиланган тадбирларнинг ижроси тўғрисидаги ахборотлар мунтазам эшитиб борилаётир.

Область, шаҳар ва район партия комитетлари ижрони текширишни такомиллаштириб борар эканлар, асосий эътиборни жойларда амалий ёрдамни кучайтиришга қаратмоқдалар. Кўпчилик бошланғич ташкилотларда маъмурият фаолиятини назорат қилувчи комиссиялар иши яхшиланди. Халқ контроли группа ва постларининг, комсомол прожекторларининг ташаббуси ўз вақтида қўллаб-қувватланадиган бўлди.

Наманган шаҳар партия комитети бу соҳада муайян тажриба орттирди. Партия комитети бошланғич ташкилотларда съездолди жанговарлик кўригини изчил давом эттира бориб, асосий эътиборни якуновчи йил ҳамда ўн биринчи беш йилликнинг туб вазифалари — фан-техника тараққиётини жадаллаштириш ва ишлаб чиқаришни интенсивлашга, меҳнат унумдорлигини оширишга қаратаётир.

Шаҳар саноатини ривожлантиришнинг перспектив планлари атрофлича кўриб чиқилди. Коллектив тажрибаси ва илмий асосланган ечимлар жамланган қарордан сўнг қунт ва диққат билан иш олиб боришни талаб этадиган жараён бошланди. Бу — корхоналарни янги техника ва технология билан қайта қуроллантириш суръатларини кўтариш, қўшимча резервларни топиб ишга солиш имконини бермоқда.

Ижрони текшириш — партиявий раҳбарликнинг барча бўғинларида бошқаришнинг ҳар қандай соҳасида ташкилий фаолиятнинг асосий методидир. У сўз ва иш бирлигини таъминлайди. «...Контрол ва ижрони текширишни ҳар бир партия комитети, ҳар бир партия ташкилоти жанговарлигининг энг муҳим шарти деб қараш керак. Бунда контролнинг оммавийлик, ялпи умумийлик, мунтазамлик, ошкоралик ва самаралилик каби ленинча принципларига риоя қилиш лозим»,— деб алоҳида таъкидланди Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленумида.

Бироқ жойлардаги аҳвол билан танишиш шуни ҳам кўрсатмоқдаки, айрим партия, совет, хўжалик органлари баъзан планлар, тадбирлар ва қарорлар тайёрлашга кўп вақт, куч сарфлаган ҳолда унинг ижроси билан етарли шуғулланмайдилар. Чунончи, Коммунистик район партия комитети ўзи қабул қилган қарорларининг бажарилишини суст ташкил этмоқда. Сурхондарё область партия комитети Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленуми қарорларидан келиб чиқиб ишда рўй бераётган хато ва нуқсонларни тугатиш юзасидан аниқ қарорлар қабул қилган эди. Бироқ навбат қарорнинг ижросини ташкил этиш ҳамда бу борадаги ишнинг пировард натижасини текширишга келганида бўшашувчиликка йўл қўйилди. Амалга оширилиши, ҳал этилиши кечиктириб бўлмайдиган вазифалар тўла бажарилмай қолди.

Ўзбекистон металлургия заводи партия комитети фаолиятида ҳам ана шу муҳим соҳада жиддий нуқсонлар содир бўлмоқда. Парткомнинг кадрларни ғоявий-сиёсий тарбиялаш, бу ишда раҳбар ходимларнинг кенг иштирокини таъминлаш юзасидан қабул қилган қарори ҳамон тўла амалга ошмай қолмоқда. Бекобод шаҳар партия комитетининг идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни яхшилаш, бу вазифани КПСС Марказий Комитети 1983 йил июнь Пленуми талаблари даражасида олиб бориш борасидаги ташкилотчилик иши қониқарли эмас.

Қарорлар ижросини текширишдан яна бир мақсад—кадрларнинг сиёсий етуклиги ва ишчанлик фазилатларини чуқур ўрганишдан иборатдир. Ижрони текшириш у ёки бу масъул ходим тўғрисида объектив мулоҳазаларни тўплаш, талантли ва истиқболли ташкилотчи ходимларни ўз вақтида қўллаб-қувватлаш, шунингдек, ишда нўноқ бўлган кишиларни аниқлаб олиш имконини ҳам беради. Ижрони текшириш жараёнида кадрларга ғамхўрлик ва уларга нисбатан ҳурмат-эътиборни принципиал талабчанлик билан қўшиб олиб бориш лозим.

Съездолди социалистик мусобақасида план ва мажбуриятларни муддатидан олдин бажариш учун завод цехлари ва қурилиш майдонларида, дала ҳамда фермаларда тер тўкиб ишлаётган меҳнат аҳлининг ташаббускорлиги алоҳида ўрин эгаллайди. Партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари қарорларнинг изчил амалга оширилишини таъминлаш ва ижрони назорат қилишни ташкил этишда ҳар доим ана шуларга суяниб, ўз тажрибаларини омманинг тажрибаси билан бойитиб боришлари, қуйидан бўладиган танқидга ғоят сезгирлик билан қулоқ солишлари лозим. Ижрони ташкил этиш ва текширишни тажрибали, обрўли масъул ходимлар олиб боришлари керак. Назоратдан мақсад камчиликларни ҳисобга олиб боришгина эмас, балки ишни амалий жиҳатдан ташкил этишдан ҳам иборат эканлигини сира унутмаслик зарур. Назоратнинг самарадорлиги унинг амалий натижаларига қараб баҳоланади.

Партия қарорларининг аниқ ва самарали ижросига эришиш, КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленуми ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI ва XX пленумлари ишлаб чиққан йўлни изчиллик ва қатъият билан амалга ошираверишбарча жабҳалардаги янги муваффақиятларга эришиш гаровидир.

СССР делегацияси БМТ сессиясига келди

НЬЮ-ЙОРК, 18 сентябрь. (ТАСС). Бош Ассамблея сессиясидаги СССР делегациясининг бошлиғи — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе БМТ Бош Ассамблеясининг 40-сессияси ишида қатнашиш учун Нью-Йоркка келди.

ХИРМОНЛАРГА БАРАКА

„ОҚ ОЛТИН“ хирмонига

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 18 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — шу жумладан бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

Бухоро	1,89	19,17	0,30	1,40
Хоразм	2,22	15,95	0,77	2,09
Фарғона	2,10	15,91	0,01	0,02
Андижон	1,43	13,21	0,01	0,02
Навоий	1,10	9,55	0,11	0,11
Сурхондарё	0,90	9,43	0,31	0,79
Наманган	1,41	9,20	0,02	0,04
ҚҚАССР	1,07	7,70	0,69	1,92
Самарқанд	0,94	7,02	0,22	0,49
Қашқадарё	0,70	5,52	0,27	0,69
Тошкент	0,44	3,42	0,05	0,05
Сирдарё	0,09	0,36	—	—
Жиззах	0,08	0,36	—	—
Республика бўйича:	1,13	9,25	0,20	0,58
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
Сурхондарё	1,14	13,82	0.01	0,01
Наманган	2,10	12,72	—	—
Бухоро	1,50	10,84	—	—
Навоий	0,77	6,38	—	—
Қашқадарё	0,27	1,61	—	—
Республика бўйича:	0,88	9,53	0,01	0,01

АНИҚ РЕЖА АСОСИДА

● Олтиариқ районидаги «Ўзбекистон» колхозининг Султонқул Қодиров бошлиқ бригадаси азаматлари районда биринчи бўлиб пахта теримини бошлаб берган эдилар. Шу кунларда далаларда иш қизғин. Мавжуд 94 гектар ернинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил кўтаришга аҳд қилган пахтакорлар кунлик нормаларини 1,5—2 ҳисса ошириб бажаришга эришмоқдалар.

Дилором Розиқова, Турсуной Ўзганова, Кимёхон Қодирова, Маҳбуба Мавлонова сингарилар кунига 150 — 160 килограммдан дурдона териб олаётирлар.

А. СУФИЕВ.

МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

ҚҚАССР. Автоном республикадаги 4 совхоз, 7 бўлим, 237 бригада пахта ва шоли тайёрлаш халқ хўжалик планини 27 иш кунида бажариш мажбуриятини олдилар. Улар қаторида Қўнғирот районидаги Чапаев номли, Қораўзак районидаги Дўстназаров номли, Кегайли районидаги «Халқобод», Тўрткўл районидаги «Ленинизм» совхозлари бор. Пахтачилик совхозларининг механизаторлари етиштирилган ялпи ҳосилнинг 80 процентини «зангори кема»лар ёрдамида териб олишни кўзлашмоқда.

ТОШКЕНТ. Бекобод районида тузилган комплекс бригада «Пахтакорлар, сизлар учун» шиори билан далага чиқди. Бригадада агитаторлар, лекторлар, врачлар, маиший хизмат кўрсатиш комбинати ходимлари, концерт группаси, кўчма дўкон ва кутубхоналар бор.

БУХОРО. Бухоро районидаги «Ленин йўли» колхозининг Н. Ярашев бошлиқ бригадаси аъзолари йиғим-теримни юқори суръат билан давом эттиришмоқда. Бригадада кунлик ўсиш 5 процентдан ошяпти. Бу муваффақиятга кунига 190-200 килограммдан пахта тераётган Дилбар Қодирова ва Зулфия Раҳматова сингари чеварлар муносиб ҳисса қўшмоқда. Район хўжаликларида бу йил 45100 тонна «оқ олтин» тайёрлаш, бунинг 25620 тоннасини машиналар ёрдамида териб олиш мажбурияти қабул қилинган.

НАМАНГАН. Норин райони механизаторлари ҳосилнинг 80 процентини агрегатлар ёрдамида тез ва соз териб олишни кўзлашмоқда. Район партия комитети ва барча хўжаликларда йиғимтеримни идеологик жиҳатдан таъминлаш тадбирлари тузиб чиқилди. Мавсумда пахтакорларга кўплаб сиёсий ахборотчилар, район партия комитетининг жамоатчи лекторлари хизмат кўрсатади. Зарбдор участкаларда 500 дан зиёд актив аъзолари сиёсий-тарбиявий иш олиб боради. Район штабида «Оқ олтин»-85» агитбригадаси ва «Найза» сатирик газетаси фаолият кўрсатмоқда.

ЖИЗЗАХ. Зарбдор райони меҳнаткашлари зиммаларига оширилган мажбурият қабул қилдилар. Улар КПСС XXVII съезди шарафига барча ҳосилни техника ёрдамида териб олишга аҳд қилиб «зангори кема»лар бункеридан 30 минг тонна қўриқ дурдонаси тўкишни мўлжаллашди.

Дўстлик пахта тозалаш заводи Ленин номли, Қосим Раҳимов номли, Мамажон Дадажонов номли, Саркисов номли ва «Комсомол» совхозлари пахтакорларидан дастлабки 52 тонна хом ашёни қабул қилиб олди. Пахта тозаловчилар бу йил тола чиқишини кўпайтириш ва сифатни ошириш учун барча зарур чораларни кўрмоқдалар.

СИРДАРЁ. Ворошилов районидаги Куйбишев номли колхоз аъзолари областда биринчилардан бўлиб ғўза дефолиациясини тугалладилар. Мавжуд 820 гектар ерга ОВХ-28 агрегатлари ёрдамида 8 иш кунида дефолиантлар сепилди. Илғор механизаторлардан Орифжон Нишонов ва Эргаш Холмўминовларнинг ҳар бири 150 гектар ердаги ғўзага ишлов бердилар.

● КЕЧА СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ ПАХТАЗОРЛАРИДА 115 ТА «ЗАНГОРИ КЕМА» ИШЛАДИ. ҲАР БИР МАШИНА БИЛАН ЎРТАЧА 3020 КИЛОГРАММДАН «ОҚ ОЛТИН» ТЕРИЛДИ. ШЕРОБОД РАЙОНИДАГИ Н. МУРОДОВ НОМЛИ СОВХОЗНИНГ ИЛҒОР МЕХАНИЗАТОРИ РАҲМАТ УТЕГЕНОВ ХИРМОНГА 12 ТОННА БУНКЕР ПАХТАСИ ТУКДИ.

ИЛҒОРЛАРГА ТЕНГЛАШИНГ!

● ФАРҒОНА, АНДИЖОН, НАМАНГАН, СУРХОНДАРЁ ВА НАВОИЙ ОБЛАСТЛАРИНИНГ АГРОХИМИКЛАРИ ВА АГРОСАНОАТ КОМПЛЕКСИ МУТАХАССИСЛАРИ! ДЕФОЛИАЦИЯНИ КЕЧИКТИРМАНГ!

ДЕФОЛИАЦИЯ ҚАНДАЙ БОРЯПТИ

Республика областллари бўйича шу йил 18 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда дефолиация қилинган майдон; учинчи устун — мавсум бошидан буён.

ЖИЗЗАХ*	5,9	114,8
ҚҚАССР*	6,3	113,1
ТОШКЕНТ*	—	109,2
ХОРАЗМ*	7,4	106,5
Сирдарё	8,0	88,0
Бухоро	4,6	81,8
Қашқадарё	6,1	62,8
Самарқанд	6,2	60,8
Навоий	4,9	56,8
Сурхондарё	6,2	55,6
Наманган	7,2	50,9
Андижон	8,0	44,7
Фарғона	4,6	18,8
Республика бўйича:	5,9	75,8

*) Шу жумладан қайта ўтказилган дефолиация.

БРИГАДА ЗАФАР ҚУЧДИ

◆ «Пахтакор» колхозининг Жўрабой Ҳамдамов бошлиқ бригадаси аъзолари Марҳамат районидагина эмас, Андижон областида пешқадамлик қиляпти. Бригада кейинги кунларда 6-6,37 процент миқдорида пахта тайёрлаб, мавсум топшириғини бажарди.

Коллектив мавжуд 86 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан — пландагидан 1,5 баробар кўп пахта етиштириб, ҳосилни жуда қисқа муддатда териб олишга муваффақ бўлди.

СССР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИДА

Буюк Британиянинг Москвадаги элчиси 18 сентябрь куни СССР Ташқи ишлар министрлигига чақирилди. Бу ерда Буюк Британиядаги бир қатор совет вакилларига нисбатан яна иғвогарлик хуружи қилинганлиги муносабати билан қатъий норозилик билдирилди. Тамомила асоссиз, уйдирма айблар баҳонаси билан уларга мамлакатдан чиқиб кетиш таклиф этилган 12 сентябрдаги хатти-ҳаракатлар каби бу хуружлар ҳам Британия томонининг Совет Иттифоқига ва унинг тинчликсеварлик сиёсатига нисбатан ишончсизлик ва душманлик туйғуларини ғаламислик билан авж олдириш кампаниясини тўхтатишни истамаётганлигинигина тасдиқлайди. Бундай ғаразли хуружлар Британия томонининг Совет Иттифоқи билан муносабатларни конструктив руҳда ривожлантириш ниятида эканлиги тўғрисидаги даъволарига тамомила зид бўлиб, Совет — Англия муносабатларини ёмонлаштиришдан иборат мақсадгагина хизмат қилажаги элчига яна кўрсатиб ўтилди. Бунинг салбий оқибатлари учун бутун жавобгарлик Британия томони зиммасига тушади.

Совет томони Британиянинг СССРдаги бир қатор вакиллари номатлуб ишларни давом эттираётганлигига ва бу ҳол уларнинг расмий статусига хилоф эканлигига яна эътиборни жалб этишга ва уларнинг Совет Иттифоқидан чиқиб кетишини талаб қилишга мажбур бўлди.

СССР Ташқи ишлар министрлиги, дейилади баёнотда, Буюк Британиядаги Совет вакилларига нисбатан нодўстона хуружлар ниҳоят тўхтатилишини кутади. Бу эса ҳар икки мамлакат халқларининг манфаатлари йўлида бир-бирини ҳурмат қилиш ва ўзаро манфаатдорлик асосида Совет Иттифоқи билан Буюк Британия ўртасидаги нормал муносабатларни ривожлантиришга ўтиш имконини берган бўлур эди.

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

Сенегал Мустақиллиги ва меҳнат партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, шу партия раҳбарлигининг аъзоси Эм Тиам бошчилигидаги шу республика делегацияси Ўзбекистон ҳаёти билан танишмоқда. Меҳмонлар В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалида, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида, «Совет Ўзбекистони» газетаси редакциясида бўлдилар, Ўзбекистон пойтахтининг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирдилар.

18 сентябрь куни Сенегал делегацияси Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида қабул қилинди.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленуми қарорларини амалга оширамиз

ИЖРО — КАДРЛАР ИШЧАНЛИГИНИНГ МЕЗОНИ

ЛЕНИНЧА ИШ УСЛУБИНИ ҚАРОР ТОПТИРАЙЛИК

Партия органлари томонидан қабул қилинган қарорлар, йиғилишларда коммунистлар билдирган таклиф ва истаклар ижроси ижтимоий фаолиятимизнинг асосий мазмунидир. Бу Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленумида алоҳида уқтириб ўтилди.

Кейинги пайтларда район колхозлараро механизациялашган кўчма колоннасида меҳнат суръати анча бўшашганлиги, қурилиш-монтаж ишлари сифати талабга жавоб бермай қолганлиги аниқланди. Бу ҳол, шубҳасиз, бошланғич партия ташкилотларини ташвишга солиб қўйди. Коммунистлар қолоқлик сабабларини ўрганишга киришдилар. Текшириш натижалари шуни кўрсатдики, колонна бошлиғи Омон Толибов коллективни бошқаришда ҳамон эскирган усул ва услубларга суяниб келган. Меҳнат жараёнларига янгиликларни жорий этиш, қурувчиларнинг талаб ва истаклари билан изчил шуғулланмаган. Коммунистлар раҳбарнинг ижтимоий-маънавий фаолиятидаги бундай камчиликларга бефарқ қараб турмадилар: навбатдаги йиғилишда О. Толибовнинг ҳисоботи эшитилди. Партия аъзолари колонна бошлиғи иш услубидаги хато ва нуқсонларни очиб ташлаб, уни қаттиқ танқид қилдилар. Йиғилиш унга партиявий жазо берди, — О. Толибов огоҳлантирилди. Район партия комитети бошланғич ташкилотнинг ушбу қарорини тасдиқлади.

Хўш, ана шундан кейин механизациялашган кўчма колонна ҳаётида, хусусан, унинг бошлиғи фаолиятида қандай ўзгаришлар содир бўлди? Ўн йилдан бери ушбу қурилиш ташкилотига раҳбарлик қилиб келаётган О. Толибов коммунистлар фикрини тўғри тушунди. Эскирган методларга суяниб қолганлигини тан олди. У йиғилиш қароридан кейин, энг аввало, ишни меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, коллектив ўртасида юксак уюшқоқлик ва ижтимоий кўтаринкилик вазиятини вужудга келтириш, қолоқлар, кўзбўямачиларга қарши курашишдан бошлади. Ўз навбатида колоннада ҳам қурилиш-монтаж ишлари сифати ва суръатида ижобий ўзгаришлар рўй берди, муҳим объектларни ўз вақтида фойдаланишга топшириш, қурилиш-монтаж ишлари муддатларини қисқартириш учун сафарбарлик ҳар қачонгидан ҳам кучайтирилди.

Ушбу мисол замирида ибратли маъно бор: қарор ҳаётий бўлса, унинг ижроси астойдил таъминланса, бу ижтимоий муваффақиятларнинг етакчи омили, мустаҳкам замини демакдир. Кўчма колонна бошланғич партия ташкилоти коммунистлари айни шу масала моҳиятини чуқур тушуниб олганлари диққатга сазовордир. Улар қабул қилинган қарор ижросини таъминлашда ҳам фаоллик кўрсатишди.

Лекин райондаги айрим қурилиш ташкилотлари бошланғич партия ташкилотлари фаолиятида худди ана шундай жанговарлик хислатлари сезилмаяпти. Масалан, 3-қурилиш бошқармаси коллективи Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленуми талабларини турмушга татбиқ этишда оқсаб қолмоқда. Йиғилиш қарорлари асосли ва аниқ бўлмаётир, унинг ижросига эришишда коммунистларнинг иштироки таъминланмаяпти. Натижада коллектив 1985 йил ўтган ойлари қурилиш-монтаж ишлари планини бажармади. 4- ва 8-механизациялашган кўчма колонналар коллективи ҳам ўз фаолиятларига масъулиятсизлик билан муносабатда бўлдилар. Қурилиш ташкилотларида рўй бераётган бундай аҳвол район партия комитети зиммасига кескин чоралар кўриш мажбуриятини юклади. Яқинда бюро мажлисида 60-хўжаликлараро ихтисослаштирилган механизациялашган кўчма колонна, «Госкомсельхозтехника» район бирлашмасининг ремонт-қурилиш участкаси бошланғич партия ташкилотлари фаолиятини муҳокама қилдик. Мажлисда ушбу бошланғич ташкилотларнинг ленинча иш услубини такомиллаштириш борасида суст иш олиб бораётгани танқид қилинди.

Партиявий талабчанликни изчил кучайтириш йўли билан ишлаб чиқариш маданиятини юксалтириш, деҳқончилик ва чорвачиликда туб бурилишлар ясашга эришмоқдамиз. Ўн биринчи беш йилликнинг ўтган тўрт йилида, сабзавот, мева, узум, дон, картошка, сут тайёрлаш давлат планларини бажаришдаги муваффақиятлар партиявий-ташкилий ишларда ижодкорликка интилиш, меҳнаткашлар билан ҳар доим жонли мулоқотда бўлиш, ички резерв ва имкониятларни қидириб топиш ва ишга тушириш билан чамбарчас боғлиқдир. Райондаги мавжуд 170 та бошланғич партия ташкилоти жанговарлик қобилиятини такомиллаштириш мақсадида район партия комитети амалга ошираётган чораларнинг бутун мазмунмоҳиятига шу куннинг қайноқ нафаси сингдирилган.

Хўжаликда партия, давлат, меҳнат интизоми бузилса ёки бўшаштириб юборилса, ўша жойда қолоқлик билан лоқайдлик илдиз отади, топширилган ишга масъулият ҳисси сусаяди. «СССР 50 йиллиги» совхозида анча муддат шундай вазият ҳукм сурди. Совхоз директори С. Назаров, партия комитетининг секретари Д. Орзиев хўжаликни социал-иқтисодий ривожлантириш учун жиддий қайғурмадилар. Бу ерда кейинги уч йил ичида 400 минг сўмга яқин зарар кўрилди. Партия комитети давр талабидан келиб чиққан ҳолда вазиятни тўғри баҳолаши, кадрлар қобилиятини рўёбга чиқариши, коммунистларнинг сафарбарлигини ошириши лозим эди. Аммо бундай йўл тутилмади. Ана шундан кейингина район партия комитети хўжаликдаги аҳволни, раҳбар кадрлар ва мутахассисларнинг ташкилотчилик қобилиятини синчковлик билан ўрганди, тўпланган матералларни совхоз коммунистларининг очиқ партия йиғилиши муҳокамасига қўйди.

Жонли мулоқот асосида ўтган йиғилиш хўжалик раҳбарлари зиммасига ишлаб чиқаришни интенсив ривожлантириш вазифасини юклади. Қабул қилинган қарорда ҳам ана шу вазифалар аниқ қайд этилди. Район партия комитети тутган бу йўл совхоз маъмурияти ва партия ташкилоти фаолиятини тўғри йўлга солиш, хўжаликда меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, партиявий-ташкилий ишларни жонлантириб юборишга самарали таъсир кўрсатди.

Баъзи бошланғич партия ташкилотлари ишлаб чиқаришни интенсив ривожлантириш, кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш соҳасидаги камчиликларни тугатишда қатъиятлик кўрсатмаётгани ишни анча мураккаблаштирмоқда. Масалан, Энгельс номли колхоз партия комитети турмуш тарзимизга ёт хатти-ҳаракатлар билан шуғулланиб келган бош инженер Р. Ҳамдамов ва механик Т. Фармонов устидан ҳаққоний партиявий ҳукм чиқариш учун мутлақо шошилмади. Аниқроғи, бу хусусда қатъий қарорга келолмади. Район партия комитети бюроси уларнинг ишини кўриб чиқиб, коммунист номига номуносиб бўлган бу икки шахсни партия сафидан чиқаришни тавсия этди. Худди ана шундай иккиланиш, масалага юзаки ёндашиш, ленинча принципларни четлаб ўтиш, маҳаллийчилик фактлари «Ленин байроғи» колхози, Дзержинский номли совхоз, район матлубот союзи, район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитетлари фаолиятида ҳам содир бўлди. Райком бюроси бу ташкилотларга ўз вақтида ёрдам қўлини чўзди, коммунистларга ишда рўй бераётган камчиликларни тугатиш учун кўмаклашди, айниқса қабул қилинган қарорлар ижросини таъминлаш соҳасида яқиндан ёрдам берди.

КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил март Пленумида коммунистларнинг асосий вазифаси ҳақида сўз юритилар экан, шундай деб алоҳида таъкидланган эди: «Барча участкаларда, ҳамма ерда ва ҳар ишда коммунистлар гражданлик бурчини адо этиш, жамият манфаатлари йўлида виждонан меҳнат қилиш, ҳамма жойда ленинча иш услубини қарор топтириш намунаси бўлишлари керак». Партиямизнинг бу ҳаётбахш кўрсатмасини биз ҳамиша ёдда тутишимиз, шу асосда ташкилий-партиявий ишларда ленинча услубни, хўжаликка партиявий раҳбарликни такомиллаштира боришимиз лозим. Амалга оширилаётган ишлар эса қабул қилинаётган қарорлар ижроси нечоғли изчиллик билан таъминланаётганини акс эттиради. Шундай экан, биз бу соҳадаги фаолиятимизни янада кучайтирамиз, барча меҳнаткашлар ва коммунистларнинг куч-ғайратини КПСС XXVII съездини муносиб кутиб олиш, ўн биринчи беш йиллик ва якунловчи йил планларини ҳамма соҳалар бўйича ошириб бажаришга сафарбар этамиз.

М. ШЕРҚУЛОВ,
Самарқанд район партия комитетининг биринчи секретари.

МАСЪУЛИЯТ ҲИССИ

«Марказий Комитет, область, шаҳар, район партия комитетлари партия ва давлат интизомини ҳар томонлама мустаҳкамламоқлари, кадрларда топширилган иш участкаси учун талабчанликни оширишлари, ходимларни тайинлаётганда уларнинг сиёсий, ахлоқий ва ишчанлик фазилатларидан келиб чиқишлари, одамларни чуқур ва мунтазам ўрганишлари лозим. Кадрларни маҳаллийчилик, қариндош-уруғчилик, ошна-оғайнигарчилик белгилари ёки шахсий манфаат нуқтаи-назаридан кўтаришнинг ҳатто якка-ёлғиз ҳолларига ҳам барҳам бермоқ лозим».

(Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленуми материалларидан).

Тошкентдаги «Подъёмник» ишлаб чиқариш бирлашмаси партия ташкилоти маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш ҳажмини ошириш, меҳнат унумдорлигини ўстириш учун хўжаликни юритишнинг самарали ва таъсирчан формаларидан фойдаланишни йўлга қўйишга асосий эътиборни қаратмоқда. Иқтисодий эксперимент ана шундай самарали ишлашнинг асосий кўринишларидан биридир. У хўжаликни юритиш ҳуқуқларини кенгайтириш, иш натижалари учун масъулиятни ошириш имконини бермоқда. Корхонада эндиликда ишлаб чиқариш кўрсаткичларига шартномада кўзда тутилган буюртмаларнинг бажарилишини ҳисобга олган ҳолда, маҳсулотнинг реализация қилинишига қараб баҳо берилаётир. Бирлашмада иш ҳақи фондини шакллантиришда янги тартиб ўрнатилди. Коллектив тежаб қолган маблағ юқори малакали ишчилар иш ҳақига қўшимча ҳамда инженер-техник ходимлар ва хизматчиларга устама ҳақ сифатида тўланяпти. Янги шароитда коллектив меҳнат унумдорлигини ўстиришдан манфаатдор бўлаётир. Меҳнат унумдорлигининг 1 процент ошиши моддий рағбатлантириш фондига салмоқли ҳисса бўлиб қўшилмоқда. Натижада корхона коллективи маҳсулот етказиб бериш юзасидан мажбуриятларни тўла ва ошириб бажаряпти. СУРАТДА: корхонанинг илғор токарлари Е. Дўсқулов, Ю. Байков, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати В. Бочков, В. Козлов ва С. Брилев иқтисодий эксперимент ҳақида суҳбатлашмоқдалар.

А. Кошкин фотоси (ЎзТАГ).

ФАКТ ҲАҚИДА ЎЙЛАР

ИШОНЧ ОҚЛАНМОҚДА

Цехимиз ишлаб чиқариш жараёнининг дастлабки халқаси ҳисобланади. Маҳсулот сифатининг қай даражада бўлиши кўп жиҳатдан бизнинг меҳнатимизга боғлиқ. Буни яхши ҳис қилган цехимиз коммунистлари ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишда ташаббус кўрсатмоқдалар.

Яқинда бўлиб ўтган партия йиғилишида коммунист Қаҳрамон Турсунов ишлаб чиқариш жараёнида газламаларда тугунлар пайдо бўлаётгани ва тарашлаш машинаси яхши ишламаётганини танқид қилганди. Йиғилиш қарорида бу нуқсонларни тезроқ бартараф этиш таъкидланди. Коммунист Садриддин Жўраев йиғилиш қарорини бажаришга киришди ва бу нуқсонлар тугатилди.

Коммунист Матлуба Равшанова уч йилдан бери чўзилаётган компрессор станцияси қурилишини тезлатишни кун тартибига қўйди. Бошқа бир йиғилишда эса уй-жой, болалар боғчалари қурилиши бўйича эътироз билдирилди. Йиғилиш қарорини бажариш учун масъул кишилар белгиланди. Бугунги кунда бу қарорлар ижроси бажарилиш арафасида турибди.

Партия ташкилотимизда ўзаро талабчанлик руҳи ҳукм сурмоқда. Бу бизни юксак унум билан ишлашга ундаяпти. Коммунист Нодира Неъматова, КПСС аъзолигига кандидат Муҳтарам Обидова ва бошқалар ойлик план топшириқларини 110-115 процентдан адо этмоқдалар.

А. ИСМОИЛОВ,
Бухоро тўқимачалик комбинати Ғиждувон филиали мастери, цех партия ташкилоти бюросининг аъзоси.

СЪЕЗДОЛДИ ЖАНГОВАРЛИК КЎРИГИ

САБОҚЛАР

Колхозимиз меҳнаткашлари бу йил она-Ватанга 4060 тонна «оқ олтин» етказиб беришга аҳд қилишган. Давлатга пилла ва бошоқли дон топшириш йиллик планлари ортиғи билан уддаланди.

Хўжалик ишларини ташкил қилиш ва амалга оширишда бошланғич партия ташкилотига уюшган 160 коммунистнинг роли катта бўлаётир. Энг қувончлиси, улар ўзларини қийин участкаларга юборишни сўраб мурожаат этяптилар, топширилган вазифаларни муваффақиятли бажармоқдалар. Бу борада коммунистларнинг авангардлигини янада ошириш мақсадида партия группалари ва цех партия ташкилотларида ўтказилаётган жанговарлик кўриги муҳим аҳамият касб этяпти. Кўрикнинг юксак савияда ўтишини таъминлаш мақсадида партия бюроси аъзолари ва тажрибали коммунистлардан иборат махсус комиссия тузганмиз. Улар коммунистларнинг ишлаб чиқаришда қандай ташаббус кўрсатаётганлигини принципиал баҳоламоқдалар. Коллективда ишчанлик муҳитини қарор топтиришга яқиндан ёрдам бермоқдалар.

19 та партия группаси ва 12 та цех партия ташкилотларида ўтказилган жанговарлик кўригида, айниқса, олдда турган вазифалар ва ҳал қилиниши лозим бўлган нуқсонлар ҳақида атрофлича фикр юритилди. Жумладан, колхоз сут-товар фермаси партия группасида бўлиб ўтган кўрикда коммунистлар ишда рўй бераётган бир қатор камчиликларни тилга олдилар. Партия аъзолари билан ўтказилган якка тартибдаги суҳбатларда сут соғувчи Ҳимоят Абдуллаева, молбоқар Саттор Маматов колхоз правлениеси ва бошланғич партия ташкилоти бу муҳим участкага жиддий эътибор бермаётганлигини аниқ мисоллар асосида қаттиқ танқид қилдилар. Бундан ташқари автогараж шофери, коммунист Мўминжон Аҳмаджонов кўп ҳолларда эҳтиёт қисмларни топишда қийинчилик бўлаётгани, автогараж мудири эса «бор отангга, бор онангга» қабилида иш тутиб, уларни овора қилаётганлигини, коммунист Туронбой Кенжаев эса 2-бригада далалари сув билан етарли таъминланмаётганини сўзлаб бердилар.

Комиссия қуйидан бўлаётган ана шундай танқидий фикр ва мулоҳазаларни умумлаштириб зудлик билан ҳал этиш учун тўпланган материалларни колхоз партия ташкилотига берди.

Бу масала партия комитетининг навбатдаги кенгайтирилган мажлисида муҳокама қилинди. Кўрик комиссияси аъзолари, етакчи мутахассислар, бригада бошлиқлари иштирок этган мажлисда ишда йўл қўйилаётган камчиликлар, аниқланган хато ва нуқсонлар, коммунистларнинг таклиф ҳамда мулоҳазалари чуқур муҳокама қилинди. Қабул қилинган қарорни тезда бажариш чоралари кўрилди. Унинг ижро муддатлари, масъул кишилар белгиланди. Партия комитети ижрони изчил текшириб борди. Мана натижа: якка тартибдаги суҳбатлар чоғида коммунистлар билдирган таклиф ва мулоҳазаларнинг кўп қисми бажарилди. Партия группалари ва цех партия ташкилотларида ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишларида қарорнинг ижроси қандай бораётгани ҳақида ҳам коммунистларга ахборот бердик. Биз бу соҳадаги ишимизни давом эттиравераммиз. Чунки кўрик давомида орттирилган тажриба коммунистлар таклифи асосида қабул қилинган қарорларнинг ижроси партиявий иш самарадорлигини янада такомиллаштиришга, меҳнаткашларнинг ташаббускорлигини оширишга, умуман, коллектив ҳаётида ижобий ўзгаришлар ясашга хизмат қилади.

А. МАМАТОВ,
Норин районидаги Энгельс номли колхоз партия ташкилоти секретари.

АСОСИЙ ВА БОШ ВАЗИФА

ТАЛАБЧАНЛИК, НАЗОРАТ ВА ЁРДАМ

Доҳиймиз В. И. Ленин партия ишининг барча соҳаларини қамраб олувчи объектив, мунтазам контрол бўлмай туриб, ҳақиқатан жиддий планларни амалга ошириш, олға силжиш мумкин эмаслигини таъкидлаган ва «Амалда нима бўлишини текшириб туриш асосий ва бош вазифа... ана шундан иборат», деб уқтирганди. Ижрони текшириш қарорларнинг қандай бажарилишини назорат қилишгина бўлмай, балки реал ёрдам, йўл-йўриқ кўрсатиш, иш тажрибаларини ўрганиш ва умумлаштиришни ҳам кўзда тутади. Шу билан бирга қарорни бажаришга коммунистларнинг шахсий жавобгарлигини ошириш ғоят муҳимдир.

УЮШҚОҚЛИК ВА ИШЧАНЛИК

Жамоат чорвачилигини юксалтириш — шу куннинг талаби. Бироқ кейинги йилларда бу соҳага етарли эътибор берилмади. Натижада сут, гўшт, тухум етиштириш кескин камайди, тўйимли озуқа етиштиришга бефарқ қаралди, хўжаликларда чорва молларнинг камайиш ҳоллари юз берди. Айниқса, чорва қишловини ўтказишда хотиржамлик кайфияти ҳукм сурди.

Коммунистик район партия комитети бюроси январь ойининг охирларида худди шу масалани кўриб чиқди. Жамоат чорвачилигини ривожлантиришнинг реал имкониятлари белгиланди. Жумладан, қабул қилинган қарорда хўжалик раҳбарлари ва бошланғич партия ташкилотларининг секретарларига йўл қўйилган нуқсонларни тезроқ бартараф этиш, уларнинг шахсий жавобгарлигини ошириш тадбирлари таъкидланди. Мазкур қарорнинг бажарилиш муддатлари аниқ ва реал кўрсатилди.

— Контрол, ижрони текшириш омманинг кенг иштирокида олиб борилмоқда, — дейди район партия комитети қишлоқ хўжалиги бўлими мудири М. Сайдазимов. — Ишнинг кўзини билган ҳолда, масъулиятни сезиб, системали ва таъсирчан ўтказилган контрол ижобий натижалар бериши, шубҳасиз. Биргина шу қарорнинг бажарилишини олиб кўрайлик. Йил давомида район штаби ҳаракатда бўлди. Унга район ижроия комитетининг раиси И. Ли бошчилик қилди. Район партия комитетининг масъул ходимлари мутахассислар билан ҳамкорликда хўжаликларнинг турли фермаларида бўлиб, йўл қўйилаётган нуқсонларни бартараф этишга яқиндан ёрдам бердилар.

Бу борада амалга оширилаётган барча ишлар ҳали кишини қаноатлантирмайди. Тўғри, район давлатга гўшт, тухум сотиш ярим йиллик планларини ошириб адо этди. Лекин йирик шохли қорамол 5 процент камайди, сут соғиш плани 96 процентда қолиб кетди. Усмон Юсупов номли ва «Соҳибкор» совхозлари гўшт, «Ленинский путь» ва Карл Маркс номли колхозлар эса тухум етиштириш планларини бажармадилар.

«Ўзбекистон» колхози партия комитетининг секретари С. Турсунов ана шу қарорнинг бажарилиши хусусида район партия комитетига юборган справкасида чорвадорлар орасида сиёсий-тарбиявий ишлар яхши йўлга қўйилганини ёзади. Лекин олти ой мобайнида ягона сиёсий кун атиги 4 марта ўтказилганлигининг ўзиёқ хўжаликда бу соҳа оқсаётганлигини кўрсатиб турибди.

— Колхозимизда аслида 860 та соғин сигир бўлиши керак эди, — дейди «Правда» колхози партия комитетининг секретари Г. Ли. — Афсуски, янги қурилган комплекс лойиҳасида сигирларни яйратиб боқиш инобатга олинмаган. Колхоз ўз кучи билан ана шундай жойларни тартибга келтиряпти. Лекин бу ҳозирча яхши наф бермаяпти.

Г. Ли колхоз чорвадорларининг муваффақиятлари ҳақида сўзлаб берди. Жумладан, моҳир сут соғувчи Солия Гайсина колхоз партия комитети аъзоси. У қарорларнинг ўз вақтида бажарилишида активлик кўрсатяпти. Ёш чорвадорлар, айниқса, комсомол-ёшларнинг ташаббусини рағбатлантириш, социалистик мусобақани якунлашда бош-қош бўляпти. Яна бир сут соғувчи Людмила Амон ҳам партия комитетининг яқин маслаҳатгўйи. Людмила ферма цех партия ташкилотининг секретари ҳамдир. Ёш коммунист Любовь Крошинельникова эса чорвадорлар ўртасида кўп сут соғиб олиш бўйича область социалистик мусобақаси ташаббускорларидан бири. У 26 бош соғин сигирнинг ҳар биридан 4200 литрдан сут соғиб олиш учун курашмоқда.

Колхоз партия комитетига 306 коммунист (унинг 8 нафари КПСС аъзолигига кандидат) уюшган. 27 партия группаси ва 10 цех партия ташкилотида ҳисобот-сайлов йиғилишлари бўлиб ўтди. Ўз касбининг усталари, билимдон, омилкор ва ташаббускор коммунистлар етакчи қилиб сайландилар.

Колхоз партия комитетининг мажлислари ва партия йиғилишлари долзарб масалаларни муҳокама этмоқда ва унинг қарорлари сўзсиз бажарилмоқда. Жумладан, ўтган ойда бўлиб ўтган комитет мажлисида колхоз комсомол комитети ҳамда хотин-қизлар Советининг иши кўриб чиқилди. Комитет аъзолари колхоз комсомол комитетидаги мавжуд нуқсонларни очиб ташладилар: комитетнинг активлиги ва жанговарлиги кўнгилдагидек эмас, ҳисоб-китоб ишлари ўлда-жўлда. Комсомол сафларини тўлдиришда кўпинча сифатга эътибор берилмаётир. Бундай нуқсонлар хотин-қизлар Совети фаолиятида ҳам учрайди. Чунончи, бригада бошлиқлари орасида бирорта хотин-қиз йўқлиги алоҳида қайд этилди.

Колхозда ичкиликбозликка қарши жиддий кураш олиб борилаётир. Дала шийпонларида, ферма ва жамоат жойларида ичкиликбозликка қарши плакатлар осиғлиқ. Лекин ичкиликка ружу қўйган кишилар ҳамон учраб турибди. Яқинда шундай бўлди. Бригада бошлиғи А. Кимни иш жойида маст ҳолида учратишди. Устига-устак у қўшни «Политотдел» колхозидан ҳашарга келган механизаторларни ишдан қувишгача бориб етган. Бунга партия комитети бефарқ қарамади. Йиғилишда А. Кимнинг хатти-ҳаракати муҳокама этилиб, унга қаттиқ ҳайфсан эълон қилинди ва лавозимидан бўшатилди.

— Биз партия йиғилишлари қарорларининг бажарилишини ҳисобга оладиган махсус дафтар тутганмиз,— дейди Г. Ли. — Унда қабул қилинган қарорнинг бажарилиш муддати, иш натижалари учун масъул кишилар қайд этилади. Бу эса ишимизнинг осон кўчишига ёрдам беряпти. Бугунги кунда принципиал танқид ва ўз-ўзини танқид, уюшқоқлик ва тартиб, камтарлик ва ишчанлик — ҳар бир коммунистнинг фазилати бўлиб бормоқда.

«ИШ БОР ЖОЙДА НУҚСОН БЎЛАРМИШ»

«Ленинский путь» колхози йирик хўжаликлардан. Колхоз деҳқонлари якунловчи йилда пахта, каноп, маккажўхори ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил олиш учун курашмоқдалар. Хўжалик партия комитети коммунистларни ва барча меҳнаткашларни бу ишга қандай сафарбар этяпти?

— Ишларимиз ёмон эмас, — дейди партком секретари А. Қоржовов. — 150 дан зиёд коммунист ҳал қилувчи участкаларда меҳнат қиляпти. Йиғилишларни тез-тез ўтказиб турибмиз. Аммо камчиликларимиз ҳам йўқ эмас.

Тўғри, колхоз партия комитети ўз йиғилишларида бирмунча муҳим вазифаларни қамраб олишга эришмоқда. КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленуми якунлари, кадрлар билан ишлаш, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришни интенсивлаш ва техникадан фойдаланиш самарадорлигини ошириш борасида ўтказилган йиғилишлар ўз натижасини кўрсатди. Жамоат чорвачилигини ривожлантиришдаги айрим нуқсонлар очиб ташланди. Жумладан, бузоқ олиш ярим йиллик плани бажарилмади, ветеринария хизмати талаб даражасида эмас, меҳнатни ташкил этиш ва интизом, кадрларнинг ўз ишига жавобгарлиги бўш. Шунинг учун ҳам сутнинг ёғлилик даражаси пасайиб кетмоқда.

Биз район партия комитети бюроси йил бошида чорвачиликни ривожлантириш юзасидан қабул қилган қарори қандай бажарилганлиги билан қизиқдик. Лекин А. Қоржовов бу қарорни излашга тушди-ю, топиб беролмади. «Цех партия ташкилоти йиғилишида муҳокама қилгандик шекилли» деб қўя қолди.

Шу ўринда колхоз партия комитети мажлиси ва партия йиғилишлари қарорлари ўз ҳолига ташлаб қўйилганлигини таъкидлаш керак. Қарорлар умумий тарзда тайёрланган. Унинг бажарилиш муддатлари кўрсатилмаган, масъул кишилар белгиланмаган ва ҳисоботлари эшитилмаган. Қарорларда «кучайтирилсин», «яхшилансин», «кўтарилсин» сингари ҳеч кимга масъулият юкламайдиган даъватлар кўп. Бунинг устига уларни секретарнинг ўзи ўқиб кўришга ҳам улгурмаган.

Текшириш ва контрол қилиш номигагина эмас, балки ҳар томонлама, принципиал ўтказилиши, бу масалалар бўйича ахборотлар ўз вақтида берилиши ва мукаммал бўлиши лозимлигига бу ерда амал қилинмаётир.

Партия ташкилоти бевосита колхоз коммунистлари фикри-зикрини ифодалайдиган, уларни ҳаяжонга соладиган масалаларни кўтариб чиқмаётир. Жумладан, иш сифати ва суръатини ошириш, коммунистлар активлигини кучайтириш, ичкиликбозликка қарши кураш сингари долзарб масалалар четда қолган.

Колхоз правлениеси ёнида ҳашаматли маданият уйи қад кўтариб турибди. Унга ташриф буюрган ҳар бир меҳмон ўз дил сўзларини қайд этган. Лекин колхоз партия комитети клуб ва спорт ишларини жонлантириш, бу ерда тўпланган тажрибаларни оммалаштиришга ҳалигача вақт тополмаган.

— Тўғрисини айтсам, комитет аъзоларининг тўрт нафари турли сабабларга кўра кетиб қолди, — дейди А. Қоржовов. — Ҳаммасига бир ўзим улгурмаяпман. Шунинг учун ҳам айрим қарорлар бажарилмай қолаётир.

Секретарнинг сўзларида жон бор. Район партия комитети бюроси колхоз партия комитети фаолиятидан хабардор эдими? Албатта! Лекин колхоз партия комитети ишига яқиндан ёрдам берилмади, қарорларнинг бажарилиши билан қизиқилмади. Натижада колхоз партия комитети секретари майда-чуйда хўжалик ишлари билан ўралашиб қолиб, партиявий ишга эътибор сусайиб кетди.

Қабул қилинган қарорларнинг ижросини мунтазам текшириб туриш партиявий ишни такомиллаштиришнинг таъсирчан воситасидир. Коммунистик районидаги «Ленинский путь» колхози партия комитетининг секретари А. Қоржовов ва комитет аъзолари, қолаверса, барча коммунистлар буни унутмасликлари керак.

М. ПИРМАТОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ЯХШИЛАНАДИ

Олтиариқ районида яшовчи О. Бозоров ўз хатида район ветеринария станциясида камчиликларга йўл қўйилаётганлигини ёзган эди.

Ушбу шикоят юзасидан текшириш ўтказган ОЛТИАРИҚ РАЙОН СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ йўллаган жавобда қуйидагилар хабар қилинади.

— Хатда кўрсатилган фактлар тасдиқланди. Район қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш бошқармаси Совети буйруғи билан район бош ветеринария врачи Н. Тоировга шахсий делосига ёзиш шарти билан қаттиқ ҳайфсан берилди. Шунингдек, ўз вазифасига совуққонлик билан қараганлиги, хизмат вазифасини бажара олмаганлиги учун Журак ветеринария участкаси мудири З. Собиров лавозимидан четлатилди. Ҳамза шаҳар ветеринария участкаси мудири Н. Йўлчиевнинг мансаби пасайтирилди. Файзиобод ветеринария участкаси мудири Б. Мақсудов ва «Ленинобод» совхози бош ветврачи А. Маматовга ҳайфсан эълон қилинди.

Районда ветеринария хизмати кўрсатишни яхшилаш юзасидан аниқ тадбирлар белгиланди.

МЕҲНАТ ҚОНУНИНИ БУЗГАНЛИГИ УЧУН

«Шаҳримиздаги авария-диспетчерлик хизматида меҳнат қонунининг бузилишига йўл қўйилмоқда»...

(Қўқонлик Р. Мамадалиев, С. Ўринов).

ҚЎҚОН ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИдан олинган жавобда хабар қилинишича, меҳнат қонунининг бузилишига йўл қўйганлиги учун авария-диспетчерлик хизмати бошлиғи М. Турсуновга шаҳар уй-жой-коммунал хўжалиги касаба союз ходимлари комитети томонидан ҳайфсан берилди.

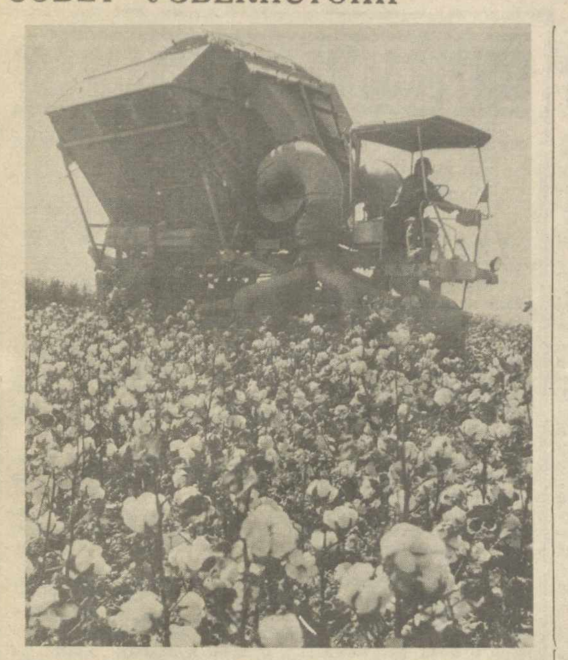

БУХОРО. Ғиждувон районидаги Ульянов номли қўриқ совхози пахтакорлари бу йил 2260 гектар ерда деҳқончилик қилмоқдалар. Шу кунларда хўжаликда машина терими қизғин давом этмоқда. Пайкалларда ишлаётган 15 та терим машинасининг ҳар бири билан хирмонга кунига ўртача 4,5-5 тоннадан «оқ олтин» тўкиляпти. Хўжалик заршунослари етиштирилган мўл ҳосилни КПСС XXVII съезди шарафига 27 кунда териб олишга бел боғлаганлар. Суратда: хўжалик далаларида машина терими.

Ж. Тўраев фотоси.

• Механизаторлар минбари

МУСОБАҚА ДАВОМ ЭТАДИ

Ангор районидаги «Толимарон» совхозининг ипак пахта усталари бу йил 2,5 минг гектар майдоннинг ҳар гектаридан 38 центнердан «оқ олтин» ҳосили кўтариб, она-Ватанга 6 минг тонна дурдона ҳадя этишга аҳд қилишган. Кўзланган маррага етишда шубҳасиз, механизаторларининг ҳиссаси катта бўлади.

Қуйида совхозининг икки илғор механик-ҳайдовчисига сўз берамиз.

150 ТОННА ТЕРАМАН

Техника жиловини бошқариб келаётганимга 15 йилдан ошди. Ўтган йили участкамиз далаларидан 140 тонна «оқ олтин» тергандим. Якунловчи йилда бу кўрсаткични 150 тоннага етказмоқчиман.

Баҳор ва ёз бўйи Панжи Чоршанбиев бошлиқ бригадада культивация ишлари олиб бордим. Ҳозир терим қизғин бошланди. Раҳмон Орзиев, Турсун Қодиров сингари ҳамкасбларим ҳам бу йил 120-130 тоннадан пахта теришни мўлжаллаб туришибди.

Совхозимизда 2 минг гектар пахта майдони машина теримига ажратилган. Бу майдонларда дефолиация 25 сентябрда тугалланади. Дефолиация қилинган карталарда машина теримини бошладик. Мен ўзимга биркитилган 14 ХВ-2,5 маркали агрегатим билан ҳар куни ўртача 7-8 тоннадан пахта теришга эришаяпман. Мажбуриятимни 15 октябргача адо этишни кўзлаб турибман.

Совхозимизда 45 та терим агрегати бор. Уларнинг ҳар бири билан ўртача 130 тоннадан пахта териб олишни режалаштирганмиз. 10 та алмашлаб экиш участкасида 10 та терим-транспорт отряди тузилган. Улардаги звеноларда ҳозир иш қизғин. Шунингдек, 12 та кўрак чувийдиган машиналар ҳам тайёргарлик чизиғида шай.

Бойир ХОЛИЁРОВ,
8-алмашлаб экиш участкаси механик-ҳайдовчиси.

МЕНИНГ МЎЛЖАЛИМ— 140 ТОННА

Совхозимизда машина теримига жиддий эътибор берилмоқда. Механик-ҳайдовчиларнинг меҳнатини моддий-маънавий жиҳатдан рағбатлантириб бориш ҳам дирекция, партия ва касаба союз комитети диққат марказида. Суворийлар ўртасидаги социалистик мусобақа ҳар беш кунда якунланиб бориляпти. Ҳар бир алмашлаб экиш участкасида беш кунликда энг кўп пахта терган ва ташиган механизаторлар 20-50 сўм миқдорида мукофот олишмоқда. Машина терими планини совхозда биринчи бўлиб ўринлатган участкага 300 сўм пул мукофоти ажратилган. Мавсум натижаларига кўра энг юқори кўрсаткичга эришган механик-ҳайдовчиларни аравачали мотоцикл билан тақдирлаш белгиланди. Шунингдек, мавсумда 120-150 тонна пахта терган механик-ҳайдовчи йил охирида 100 сўм, 150-180 тонна терганлар 150 сўм, 180-200 тонна терганлар эса 200 сўм пул мукофоти олишади. Долзарб кунларда улар икки маҳал бепул иссиқ овқат билан таъминланади.

Ўзим ўтган йили машина бункеридан 120 тонна ипак пахта ағдаргандим. Бу йил эса 140 тонналик маррани кўзлаб турибман.

КПСС XXVII ва Ўзбекистон Компартиясининг XXI съездлари шарафига зарбдор меҳнат вахтасига чиққан хўжалигимиз аҳли бу йил ҳашарчилар ва ўқувчилар мададига кўз тикмай, ҳосилни ўз кучлари билан йиғиштириб олишга киришди. Бунда шубҳасиз, биз, механик-ҳайдовчиларнинг ҳиссамиз катта бўлиши керак. Кўзланган марраларга ким олдинроқ етиш борасида ҳамкасбим Бойир Холиёровни бу йил ҳам мусобақага чақираман.

Жума ҲИММАТОВ,
1-алмашлаб экиш участкасининг механик-ҳайдовчиси.

КПСС XXVII СЪЕЗДИГА—27 ЗАРБДОР ЎН КУНЛИК

ТЕЖАЛГАН РЕСУРСЛАР ҲИСОБИГА

ИЛҒОР КОЛЛЕКТИВЛАР ИҚТИСОД ҚИЛИНГАН МАТЕРИАЛ, ХОМ АШЁ, ЁҚИЛҒИ ВА ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯ БИЛАН ИККИ КУН ИШЛАШ ҲАРАКАТИНИ АВЖ ОЛДИРМОҚДАЛАР

Республикамиз меҳнат коллективларида моддий ресурслардан оқилона фойдаланиш ҳаракати қизғин тус олди. «Йилда икки кун тежалган хом ашё ва материаллар ҳисобига ишлаймиз!» деган чақириқ ушбу ватанпарварлик ҳаракатининг жанговар шиорига айланган. Цехлар, участкалар, бригадаларнинг тежамкорлик ҳисоблари кун сайин кенгайиб боряпти. Илғор коллективлар 20 апрелда ўтказилган коммунистик шанбаликда, шунингдек, Буюк Ғалабанинг 40 йиллиги арафасидаги меҳнат байрами кунида тежалган хом ашё, энергия ва материал ресурсларини ишга солдилар.

Иқтисод қилиш режими социализмга хос хусусият бўлиб, ишлаб чиқариш самарадорлигини ва халқ моддий фаровонлигини оширишнинг муҳим омилидир. Буни қалбдан ҳис этаётган коллективлар меҳнат ва материал сарфини қисқартириш, қувватлардан, иш вақтидан унумли фойдаланиш, фан-техника ютуқлари ва илғор технологияни жорий этиш туфайли талайгина ресурсларни тежашга эришяптилар. Улар тежалган ресурслар ҳисобига ишланадиган меҳнат кунларини шонли саналар — СССР Конституцияси куни ва Улуғ Октябрнинг 68 йиллиги байрамига бағишлаш ташаббуси билан чиқмоқдалар. Қуйида илғор коллективларнинг бу соҳада амалга ошираётган ишлари билан танишасиз.

ТАШАББУСКОРЛАР НАМУНАСИ

Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи коллективи КПСС XXVII съезди ва Ўзбекистон Компартияси XXI съездини муносиб кутиб олиш учун зарбдор меҳнат вахтасида туриб, ишлаб чиқаришда қувончли ютуқларни қўлга киритаётир. Айни вақтда машинасозлар коллективи партиянинг ресурслардан самарали фойдаланиш тўғрисидаги даъватига амалий иш билан жавоб бераётир.

Бу соҳада заводнинг қуйиш, тайёрлаш, механика-йиғув ва пайвандлаш цехлари бригадалари актив иш олиб боришяпти. Хусусан, қуйиш конвейерининг А. Безруков бошлиқ бригадаси йил бошидан буён планга қўшимча 20 тонна чўян қуймалари тайёрлаб, 3 минг сўмлик металл, 5 минг киловатт-соат электр энергиясини тежаб қолди. В. Грибков бошлиқ пружиначилар бригадаси пландан ташқари 22,4 процент маҳсулот ишлаб чиқарди, айни вақтда нормадагидан 3 тонна кам пружина сими сарфлади.

Тежамкорлар эстафетасини заводнинг бошқа бригадалари ҳам қизғин қўллаб-қувватлашаётир. Н. Гараев, А. Ан, С. Амбурцумов ўртоқлар раҳбарлик қилаётган қуювчилар бригадаларининг ҳар бири 1,5 минг сўмликдан ортиқ шихта материаллари, кокс ва чўян иқтисод қилишга эришдилар. Термогальваника цехининг В. Краснов, Г. Зарипов, Р. Менусмонов бошлиқ бригадалари шахсий тежамкорлик ҳисобига 2,9 минг сўмликдан химикатлар ёзиб қўйилди.

Машинасозлар «КПСС XXVII съездига — 27 зарбдор ўн кунлик!» шиори остида мусобақани авж олдириб, якунловчи йилда планга қўшимча 100 та пахта териш машинаси ва 500 минг сўмлик товар маҳсулот ишлаб чиқариш, меҳнат унумдорлигини ўстириш топшириғини 1,5 процент ошириб бажариш, товар маҳсулоти таннархини қўшимча равишда 0,5 процент арзонлаштириш ва тежалган материал, ёқилғи-энергетика ресурслари ҳисобига икки кун ишлаб беришга қарор қилишган.

— Турли сабабларга кўра, — дейди партком секретари А. Мақсудов, — айрим цех ва бригадалар беш йиллик план топшириқларидан орқада қолдилар. Табиийки, бундай аҳвол билан муроса қилиб бўлмасди. Чунки кўзланган мақсад аниқ ва тушунарли: ҳар қандай қийинчиликларга қарамай, ёрдамга умид қилмай беш йиллик учун белгиланган даражага чиқиб олишдан иборат эди.

Завод коммунистлари, халқ назоратчилари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, барча ишчилар меҳнат унумдорлигини ўстириш, маҳсулот сифатини яхшилаш ва таннархни арзонлаштириш учун зарур бўлган қўшимча резервларни излашга киришдилар. Маълум бўлишича, маҳсулот ишлаб чиқаришдаги қолоқликни бартараф этиш учун талайгина резервлар мавжуд экан. Ҳолбуки, биз кўп ҳолларда бефарқлик билан уларни четлаб ўтарканмиз.

Ўн саккизлар ҳаракати ташаббускорларидан бири, II ва III даража Меҳнат Шуҳрати орденлари нишондори Д. Атаманов бошлиқ пайвандчилар комплекс бригадаси бундай конкрет изланиш намунасини кўрсатди. Улар иш жойларини тобора аниқроқ ташкил этиш, материал ва энергия ресурсларини тежаш соҳасида қатор тадбирларни ишлаб чиқиб, жорий қилдилар. Натижада меҳнат унумдорлиги кескин ошди, маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми кенгайди, тежамкорликка салмоқли ҳисса қўшилди. Хўжаликни оқилона юритиш туфайли 2 минг сўмлик иш ҳақи фонди, қарийб минг сўмлик пайвандлаш симлари, 500 киловатт-соатдан зиёд электр энергияси ва бошқа кўплаб маҳсулотлар тежалишига эришилди.

Ушбу коллектив ташаббуси цехда, кейин эса бутун заводда қўллаб-қувватланди. Ҳозирги вақтда корхонадаги барча 320 бригада ишчилари тежамкорлик ҳаракатида фаол қатнашиб, планларни ошириб бажариш ва ресурсларни иқтисод қилиш учун уюшқоқлик билан кураш олиб боришяпти.

Машинасозлар йил бошидан бери пландан ташқари 400 минг сўмликдан зиёд қўшимча маҳсулот реализация қилдилар. Тайёрланаётган маҳсулот таннархини арзонлаштириш эвазига корхона 150 минг сўм соф фойда олди. Булар эса корхона ишчилари белгиланган мақсадларга эришиш ва КПСС XXVII съездини муносиб кутиб олиш йўлида катта имкониятларга эга эканлигидан нишонадир.

В. КЛЕМЕНТЬЕВ,
«Ташсельмаш» заводи меҳнат ва иш ҳақи бўлими катта инженери.

УЧ КУНЛИК ИМКОНИЯТ

Корхонамизда саккиз ойлик план ортиғи билан бажарилди. Меҳнат унумдорлигини ўстириш ҳисобига планга қўшимча бир ярим миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Чигитдан ёғ олиш 0,72 процент кўпайди. Бу, 895 тонна ёғ демакдир.

Тежамкорлик учун кураш шиори амалий ишда ўз ифодасини топмоқда. Ўтган ойлар мобайнида 139 минг киловатт-соат электр, 7800 гигакалорий иссиқлик энергияси, 210 тонна бензин, 2400 тонна чигит тежалди.

Бир кеча-кундузда 700 тонна чигит қайта ишланишини эътиборга олсак, ўтган ойларда тежалган хом ашё — 2400 тонна чигит уч кундан ҳам кўпроқ ишлашимиз учун бемалол етади. Шундай қилиб, тежалган материаллар, электр ва иссиқлик энергиялари ҳисобига икки кун эмас, уч кун ишлаш имкониятига эгамиз.

«КПСС XXVII съездига— 27 зарбдор ўн кунлик» ҳаракатига қўшилган ўттиздан ортиқ ишчи-хизматчиларимиз ҳозир октябрь ойи ҳисобига меҳнат қилмоқдалар. Коммунистик меҳнат зарбдорларидан З. Собиров, Ш. Қуриёзов, Н. Ҳасанов, С. Йўлдошева, В. Кравцов ва бошқалар смена топшириқларини муттасил 140-150 процент бажариб, социалистик мусобақа илғорлари сафида бормоқдалар.

Комбинатимиз коллективининг меҳнат умумдорлигини ошириш ва тежамкорлик соҳасида қўлга киритган ютуқлари боиси технология интизомининг мустаҳкамланганлигидадир. Илгари қолоқ ҳисобланиб келган корхонамиз эндиликда илғор меҳнат коллективлари сафига қўшилди.

Натижаларни чуқур таҳлил қилиш шуни кўрсатадики, ҳали ишда камчилик ва нуқсонлар бор. Уларни бартараф эта бориш корхона иқтисодий-техника кўрсаткичларини янада яхшилаш, тежамкорлик соҳасидаги ишларимиз самарадорлигини оширишга ёрдам беради.

Т. МУСАЕВ,
Урганч ёғ-мой комбинати директори.

АҲДГА ЯРАША

«— Якунловчи йилда тежалган ёнилғи-мойлаш материаллари ҳисобига икки кун ишлаймиз!» — Қувасой шаҳридаги 73-автотранспорт корхонасининг Зокир Мамедов бошлиқ ҳайдовчилар бригадаси коллективи ана шундай шиор остида фидокорона меҳнат қилмоқда.

Бригада азаматлари иш вақтидан унумли фойдаланиб, ҳозиргача пландан ташқари 80 минг тоннадан зиёд юк ташишга эришдилар. Халқ хўжалиги юкларини белгиланган муддатда манзилга етказишда социалистик мусобақа ғолиблари Р. Абдуқаюмов, К. Собиров ва М. Абдуқаюмов сингари ҳайдовчилар ибрат бўлишяпти. Улар ойлик топшириқларни 120-130 процентга етказиб бажаришаётир.

Пешқадам бригада коллективи шу кунларда беш йиллик план топшириқларини бажарганлиги ҳақида рапорт бериш арафасида. Касб маҳоратини мунтазам ошириб бориш, машина қисмларини соз аҳволда сақлаш ва уларнинг хизмат муддатини узайтириш, маршрут йўлларини пухта ўрганиш туфайли ҳайдовчилар 700 сўмлик ёнилғи ҳамда 400 сўмликдан зиёд эхтиёт қисмларни тежаб қолдилар.

«КПСС XXVII съездига — 27 зарбдор ўн кунлик!» ташаббусини областда биринчилар қатори қўллаб-қувватлаган автокорхона коллективи йиллик топшириқларни барвақт бажариб, жонажон партиямизнинг бўлажак анжуманига муносиб туҳфа тайёрлаш йўлида астойдил меҳнат қилмоқда.

Ҳ. ҚАЮМОВ,
Наманган шаҳри.

РЕЖАСИЗ ИШ — КЕЛТИРАР ТАШВИШ

Боғишамол районидаги 87-ихтисослашган механизация кўчма колоннасида бўлсангиз, бир йилдан буён сақланаётган 1,5 тонна михни кўришингиз мумкин. Аммо хулоса чиқаришга шошилманг. Бу тежаб қолинган қимматли материал эмас. Балки давлат мулкига хўжасизларча муносабатда бўлиш оқибатида яроқсиз ҳолга келган 0,6 минг сўмлик темир-терсакдир.

Шу ўринда бир савол туғилади. Корхона раҳбарлари, омборхона мудири бундай нохуш аҳволга бефарқ муносабатда бўлаётган эканлар, иқтисод ва тежамкорлик борасидаги ишлар қандай йўлга қўйилиши мумкин? Колонна ҳовлисида усти ёпиқ бинолар йўқ, бинокорлик материаллари очиқ майдонларда, тартибсиз ҳолда сақланаётир. Эътиборсизлик оқибатида ғишт, цемент, бетон ва бошқа материаллар бир-бирига қоришиб ётибди, сифати бузилган.

Аммо бу — ҳолва! Корхона фаолиятини чуқурроқ таҳлил қилайлик. Объектлар ўз вақтида ишга туширилмаслиги оқибатида кўплаб зиён кўрилмоқда, қурилиш-монтаж ишлари сифати паст. Масалан, 1984 йилда ва 1985 йилнинг биринчи ярмида 224,2 минг сўм чиқим қилинди. Бош пудрат бўйича планлар бажарилмаган.

Кўчма колоннада кадрлар қўнимсизлиги ниҳоятда юқори. 1984 йилда 165 киши ишдан бўшатилиб, 201 киши эса қабул қилинган. 1985 йил биринчи ярмида ҳам аҳвол ўзгаргани йўқ. 11 киши бўшатилгани ҳолда 78 киши ишга олинган.

Иш вақтининг беҳуда йўқотилиши ҳолларига барҳам берилмаган. Ўтган йили 48 киши 145 кун прогул қилган бўлса, бу йил 22 киши ҳисобига 76 иш куни йўқотилган.

Колонна бухгалтерияси дебиторлик қарзларини бекор қилган. Етказилган зарарни айбдорлар ҳисобига қоплашда принципиаллик кўрсатилмаяпти.

Режасиз иш — келтирар ташвиш, деб бежиз айтилмаган. Моддий неъматларга эътиборсиз муносабатда бўлиш оқибатида бинокорлик материалларини алоҳида кишиларга ва бошқа ташкилотларга сотиб юбориш фактларига йўл қўйилган. Шуниси қизиқки, бу ишга кўчма колоннанинг собиқ бош инженери, ҳозир унинг бошлиғи Ю. Каннинг шахсан ўзи бош қўшган. Бир ярим йил давомида 1481 сўмлик ғишт, шифер, ёғоч-тахта, цемент каби қимматли материаллар «сахийлик» билан турли шахсларга бериб юборилган. Самарқанд «Узбеккурортстрой» трестига 48,4 кубометр ёғоч-тахта, «Самводиндустрия» бирлашмасига 39,7 тонна арматура «туҳфа» қилинган.

Юқоридаги фактларни аниқлаган район халқ контроли комитети кўчма колонна раҳбарларини тегишлича жазолади. Бироқ объектларнинг сифатсизлиги, ўз вақтида ишга туширилмаганлиги, етказилган катта миқдордаги зиённи нима билан оқлаш керак? Қолаверса, меҳнат ва молия интизомига риоя қилинмаётган, тартибсизлик ҳукм сураётган бу ташкилотда хом ашё ва материал ресурсларини иқтисод қилиш ҳақида қандай гап бўлиши мумкин?

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленумида бундай кўнгилсиз практикага бутунлай барҳам бериш зарурлиги уқтирилганди. 87-ихтисослашган механизациялаш кўчма колоннаси раҳбарлари ҳанузгача бу кўрсатмалардан тўғри хулоса чиқариб олмаганлиги таажжубланарли.

В. ФЕДОРОВ,
О. БОБОЖОНОВ.

БИЗНИНГ СПРАВКА:

Хом ашё ва материаллардан тежаб-тергаб фойдаланиш, чиқитларни камайтириш, уларни иккиламчи хом ашё сифатида ишлатиш, нобудгарчиликка чек қўйиш — миллионлаб кишиларнинг меҳнатини ва миллиардлаб сўм капитал маблағларни тежаш, халқ учун зарур бўлган маҳсулотларни кўплаб ишлаб чиқариш, меҳнаткашлар турмуш фаровонлигини ошириш, демакдир.

Икки кунлик миқдорида моддий сарф-харажатларни тежаш республикамиз халқ хўжалигига 189 миллион сўм самара беради.

Ресурслардан тежаб-тергаб фойдаланиш юзасидан кўзланган марраларни эгаллашда «СССР 50 йиллиги номли Тошкент трактор заводи», В. П. Чкалов номли авиация ишлаб чиқариш бирлашмалари, Андижон машинасозлик ва Самарқанд чинни заводлари каби корхоналар, ўнлаб цех, участка ва бригада коллективлари ибрат кўрсатмоқдалар.

Шу билан бирга айрим корхоналар бу муҳим ишда қолоқликка йўл қўйишаётир. «Чирчиқсельмаш» заводи, Олмалиқ мебель комбинати, Тошкентдаги 1-пойабзал фабрикаси каби корхоналар унумдорликни ошириш соҳасида суст иш олиб боряптилар.

Ана шундай нохуш ҳоллар оқибатида республикамиз саноати кўплаб зарар кўрмоқда. Жойларда ишга кечикиб келиш, прогул қилиш, бракка йўл қўйиш ҳоллари ҳамон мавжуд.

Вазифа—хотиржамликка, лоқайдликка тезда барҳам беришдан, кун тартибида турган иқтисод ва тежамкорлик режимини кучайтиришдан иборат.

Коммунист Муҳаббат Соҳибова — КПСС XXVII съездига зарбдор ўн кунликлар ўтказиш ҳаракатининг ташаббускорларидан бири. Ўтган ўн кунликда у ўз шахсий нормасини 240 процент бажаришга муваффақ бўлди. Тежамкорликда ҳам ҳамкасбларига ибрат кўрсатяпти. У йил бошидан буён қарийб 6 минг квадрат дециметр чарм тежади.

Суратда: Қўқон пойабзал фабрикасининг бичиқчилар бригадаси бошлиғи М. Соҳибова.

Ш. Алимов фотоси (ЎзТАГ).

Чет элларда

М. С. ГОРБАЧЕВ НУТҚИ ВА ДОКЛАДЛАРИ ТЎПЛАМИ ВЕНГЕР ТИЛИДА

БУДАПЕШТ, 17 сентябрь. (ТАСС). «Кошут» сиёсий адабиёт нашриёти КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг нутқ ва докладлари тўпламини венгер тилида «Социалистик қурилишнинг навбатдаги вазифалари тўғрисида» деган ном билан босиб чиқарди.

Китобга КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил март Пленумида сўзланган нутқ, КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленумида «КПСС-нинг навбатдаги XXVII съездини чақириш ва унга тайёргарлик кўриш ҳамда уни ўтказиш билан боғлиқ вазифалар тўғрисида» қилинган доклад, Варшава Шартномасида қатнашувчи мамлакатлар олий партия ва давлат арбоблари учрашуви қатнашчилари шарафига Варшавада ўтказилган қабул маросимида сўзланган нутқ, Кремлдаги Съездлар саройида совет халқининг Улуғ Ватан урушида қозонган Ғалабаси 40 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишда қилинган доклад, Ленинград партия ташкилоти активи билан учрашув вақтида сўзланган нутқ, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш масалалари юзасидан КПСС Марказий Комитетида ўтказилган кенгашда қилинган доклад, Днепропетровск металлургия заводининг коллективи билан учрашув вақтида сўзланган нутқ киритилган.

Венгрия ахборот агентлиги МТИ тўплам босилиб чиққанлиги тўғрисида хабар бериб, қуйидагиларни таъкидлайди: Совет раҳбари нутқларининг асосий маъноси — социал-иқтисодий ривожланишни жадаллаштиришдан иборат. Фан-техникани тараққий эттириш, ишлаб чиқаришда фан ва техника ютуқларидан тезроқ фойдаланиш — ана шу социал-иқтисодий тараққиётнинг асосий масалаларидир. Экономикани бошқариш системасини қайта қуришнинг принципиал аҳамияти социализмнинг афзалликларидан тўлароқ фойдаланишдан, марказлаштирилган тарзда бошқарувнинг самарадорлигини оширишдан, корхоналарнинг мустақиллиги ва масъулиятини кенгайтиришдан, раҳбарликнинг эпчилроқ форма ва методларини актив қўллаиш, омманинг ижодий ташаббусини кенг ривожлантиришдан иборат.

ЎҚИТУВЧИЛАР НОРОЗИЛИГИ

◆ НЬЮ-ЙОРК. Минг-минглаб америкалик ўқитувчилар янги ўқув йилини синфхоналарда эмас, балки забастовка ҳаракатида бошлашга мажбур бўлмоқдалар. АҚШнинг олтита штатида, шу жумладан Вашингтон, Мичиган, Пенсильвания, Род-айленд, Иллинойс ва Огайо штатларида мактаб маъмурлари билан ўқитувчилар ўртасида меҳнат низолари қизғин давом этмоқда.

(ТАСС).

БМТ Бош Ассамблеясининг 39-сессияси тугади

НЬЮ-ЙОРК, 17 сентябрь. **ТАСС мухбири В. Чернишев** хабар қилади: БМТ Бош Ассамблеясининг 39-сессияси тугади. Якунловчи ялпи мажлисда делегатлар ривожланиш мақсадида халқаро иқтисодий ҳамкорликка бағишланган жаҳон музокараларини очиш тўғрисидаги масалага энг кўп эътибор бердилар ва АҚШ бошчилигидаги энг катта Ғарб давлатлари бу музокараларни барбод қилаётганликларини айтдилар. Белоруссия ССР, Болгария, Венгрия, ГДР, Монголия, Польша, СССР, Украина ССР ва Чехословакия делегацияларининг мажлисда ўқиб эшиттирилган қўшма баёнотида уқтирилишича, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар тенг ҳуқуқли халқаро иқтисодий ҳамкорлик манфаатлари йўлида, БМТнинг халқаро иқтисодий муносабатларни қайта қуриш, янги халқаро иқтисодий тартиб ўрнатиш тўғрисидаги қарорларини бажариш учун шундай музокараларни тезроқ бошлашни талаб қиладилар.

БМТ Бош Ассамблеяси 39-сессиясининг раиси П. Лусака (Замбия) сессияни якунлаб, бир қанча масалалар ҳал этилмай қолишига қарамай, умуман сессия халқларнинг муайян умидларини оқлади, чунки унда аввало қуролланиш пойгаси ва ядро уруши хавфининг ҳамма жиҳатлари муҳокама қилинди, ядро асрининг реалликлари таҳлил этилди, деб таъкидлади.

Сессия чоғида халқаро ҳамжамият вакиллари ҳозирги дунёнинг 140 га яқин энг муҳим проблемаларини, жумладан, ядро уруши хавфини тугатиш, Ер юзидаги қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва космосда шундай пойганинг олдини олиш, халқаро иқлимни соғломлаштириш масалаларини кўриб чиқдилар. Сессияда Совет Иттифоқининг космик фазодан фақат тинчлик мақсадларида, инсониятнинг бахт-саодати йўлида фойдаланиш тўғрисидаги, давлат терроризми сиёсатига ва давлатларнинг бошқа суверен давлатлардаги ижтимоий-сиёсий тузумни қўпоришга қаратилган ҳар қандай ҳаракатларига йўл қўйиш мумкин эмаслиги ҳақидаги ташаббуслари жуда кенг кўламда қўллаб-қувватланди. Халқаро ҳамжамиятнинг вакиллари АҚШ ва унинг бир қанча энг яқин шериклари ўтказаётган агрессив сиёсатни кескин қораладилар.

ЯНА КЭМП-ДЭВИД БИТИМИ

Американинг Яқин Шарқ хусусидаги сиёсати «арабларни телбалик сари етаклаш учун мўлжалланган агрессив мантиққа» бўйсундирилган. Қувайтда чиқадиган «Ар-рай аламм» газетаси АҚШ маъмуриятининг араб халқлари олдида ўзини обрўсизлантириб қўйган Кэмп-Дэвид битимини тиклашга тинмай уринаётганлигини шарҳлаб, ана шундай хулосага келади.

Маълумки, президент Рейганнинг машъум «Яқин Шарқ плани» айни шу битим нусхасида тузилган. Араб тараққийпарвар матбуоти бир неча бор уқтириб ўтганидек, мазкур пландан мақсад — Исроил агрессорлари билан яширин тил бириктиришга янги-янги мамлакатларни жалб этиш ва шу агрессорлар босиб олган ерларни оккупация қилиб туришга «қонуний» тус беришдан иборат. Жаҳондаги барча тинчликсевар кучлар Яқин Шарқнинг етилган проблемаларини тинч музокаралар йўли билан ҳал этишга даъват этмоқдалар. Бироқ бу йўл Америка — Исроил режаларига зиддир.

Фаластинлик араб халқининг ўз тақдирини ўзи ҳал этиш ва ўз мустақил давлатини барпо этишдан иборат қонуний миллий ҳуқуқларини таъминлаш масаласи — регионнинг туб проблемаси дир. БМТ Бош Ассамблеяси ва Хавфсизлик Кенгашининг резолюциялари буни яққол тасдиқлайди. АҚШ билан Исроил халқаро ҳамжамиятнинг ана шу қарорларини четлаб ўтиш учун барча ишларни қилмоқдалар.

Вашингтон билан Тель-Авив тузган Яқин Шарқ проблемасини «бартараф этиш» режалари фаластинлик араб халқининг ҳуқуқларинигина эмас, шу билан бирга ана шу халқ мавжудлигини бутунлай назар-писанд қилмайди.

Шунинг учун ҳам АҚШнинг кўрсатмаси билан Касабланкада чақирилган бир қанча араб давлатлари раҳбарларининг учрашувида агрессор билан яширин музокараларни қайта бошлашга қаратилган «Аммон битими» деб аталмиш битим маъқулланмади. Америка олий мартабали вакилларининг Яқин Шарқ мамлакатлари бўйлаб қилган сафарлари ҳам натижасиз тугади. Вашингтоннинг дипломатия соҳасидаги активлиги ошкора ҳарбий-сиёсий товламачилик билан қўшиб олиб борилди. Ҳар бир шундай визит Ливандаги вазиятни нормаллаштиришга қаратилган куч-ғайратларни барбод этишга уриниши, Америка «тез ҳаракат кучлари»нинг иғвогарона машқлари, босиб олинган ерларда Исроил террорининг активлашганлиги билан тўғри келганлиги бежиз эмас.

Кескинлик қасддан авж олдирилаётганлиги — бу Америка — Исроил сиёсатининг воситаларидан бири, арабларга қарши тил бириктиришларни қайта бошлаш йўлидаги дўқ-пўписа воситаларидан биридир. АҚШнинг араблар дунёсидаги ўз шериклари орқали 1982 йил Фас шаҳрида араб мамлакатлари қабул қилган Яқин Шарқ проблемасига оид келишиб олинган қарорларни ревизия қилишга уринишларига ана шу нуқтаи назардан баҳо бериш керак.

АҚШ ўтказаётган сиёсат, деб таъкидлайди «Ар-рай аламм» газетаси, араблар регионда тинчлик ўрнатиш йўлида жиддий ва адолатли куч-ғайрат сарфлашга интилаётганликлари учун улардан ўч олиш истагига асосланган кўринади.

М. КРУТИХИН.
(ТАСС).

«ТОШКЕНТНИНГ ОЛТИН КУЗИ» САНЪАТ ФЕСТИВАЛИ

«ГУЛШАН» ГУЛДАСТАСИ

Тожикистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети қошидаги «Гулшан» эстрада оркестрини мамлакатимизда моҳир ижрочи коллективлардан бири деб эътироф этишади. Бу бежиз эмас, албатта. Эстрада оркестри ўзининг дастлабки қадамиданоқ машҳур бадиий коллективларнинг тажрибасига таянди. Совет эстрада санъатининг энг яхши намуналарига ҳам дадил мурожаат қилди. Айни вақтда миллий санъатнинг оригинал, характерли намуналарини замонавий музика талқинида ижро этишга интилди. Коллективнинг муваффақиятли изланишларида қардош республикалар ансамбллари билан қилинган ҳамкорликнинг, ўзаро алоқанинг роли катта бўлди. Шу боисдан ҳам оркестр иштирокчилари ижодий сафарлар ҳақида гапиришаркан, «ютуқларимизда қардошларимиз билан бўлган ўзаро ижодий алоқанинг аҳамияти катта», дейишни унутишмайди.

Оркестрнинг тароналари Афғонистон, Польша Сурия сингари мамлакатларда ҳам янграган. Бадиий коллектив эстрада санъатини ривожлантиришдаги хизматлари учун Рудакий номидаги Тожикистон ССР Давлат мукофотига сазовор бўлган. «Гулшан» республика Ленин комсомоли мукофотининг ҳам лауреатидир.

«Гулшан»нинг Навоий областидаги концертлари ҳам катта қизиқиш билан кутиб олиняпти Она-Ватанни, халқ жасоратини, бунёдкор меҳнатни, қардошликни, севги-муҳаббатни тараннум этувчи куй ва қўшиқлар санъат мухлисларида илиқ таассурот қолдирмоқда.

— «Гулшан» эстрада оркестрини анчадан бери кутардик, — дейди Навоий азот ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчиси М. Омонова. — Концертдан жуда катта завқ олдик. Оркестр хушовоз хонандаларининг қўшиқлари қалбларимизни тўлқинлантирди. Коллективга ижодий муваффақиятлар тилаймиз.

Навоийлик санъат мухлислари Тожикистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар М. Ҳамроқулова, Т. Муҳиддинов, хушовоз хонандалар — У. Зиёев, Х. Ширинова ва бошқаларнинг қўшиқларини севиб қолдилар. Уларнинг репертуаридан ўрин олган куй ва қўшиқлар қардош республика вокал ва музика санъатининг бугунги равнақидан, санъаткорларнинг изланишларидан далолат беради.

А. ҚОРЖОВОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

«Радуга» нашриётининг Тошкент бўлими қуйидаги китобларни босмадан чиқарди:

Алексей ТОЛСТОЙ. Танланган асарлар. 5 жилдлик. 5-жилд. Қисса ва ҳикоялар. 408 бет. Баҳоси 3 сўм (араб тилида).

Совет адабиётининг классиги Алексей Толстой асарларининг беш жилдлиги шу билан ниҳоясига етди. Бу 5-жилдга унинг автобиографик қиссаси — «Никитанинг болалиги» ва турли йилларда ёзган ҳикоялари киритилган.

Виктор ТЕЛЬПУГОВ. Ҳамма жой-жойига! Қиссалар. 376 бет. Баҳоси 3 сўм 7 тийин (араб тилида).

Уч қиссадан иборат бу китобда жангчи Сергей Слободкин тақдири ҳақида ҳикоя қилинади.

Ольга КОЖУХОВА. Икки марта ўлмайсан. Қисса. 280 бет. Баҳоси 2 сўм 30 тийин (дорий тилида).

Улуғ Ватан уруши қатнашчиси бўлган муаллиф асарида ёш ҳамшира қиз Таянинг фожиали тақдири ҳақида ҳикоя қилади.

КИНЕМАТОГРАФЧИЛАРНИНГ САЙЁР ПЛЕНУМИ

17 сентябрь куни Тошкентда СССР Кинематографчилар союзи фильмларни дубляж қилиш Бутуниттифоқ комиссиясининг сайёр пленуми иш бошлади. Москва, Ленинград, иттифоқдош республикалар кино санъати арбоблари Ўрта Осиё ва Қозоғистон киностудияларида фильмлар дубляж қилишни ривожлантириш ва сифатини яхшилаш истиқболларини муҳокама қиладилар.

Сайёр пленум қатнашчилари Ўзбекистон киностудиясининг иши билан танишдилар. Программага кўра, сўнгги йилларда яратилган энг яхши киноленталар кўриги ўтказилади, картиналар муҳокама қилинади.

(ЎзТАГ).

Янги спектакль

«КУЁВ»

Ҳамза номидаги ўзбек давлат Академик драма театри муваффақиятли изланишларининг самараларидан бири унинг таниқли драматурглар билан мустаҳкам ҳамкорлик қилиб келишидир. Театр репертуаридан тушмай келаётган «Зебуннисо» (Уйғун асари), «Қиёмат қарз», «Шошма, қуёш» (Ўлмас Умарбеков), «Юлдузли тунлар» (Пиримқул Қодиров) спектакллари ана шундай ҳамкорлик туфайли яратилган. Театр Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси, Ҳамза номидаги республика Давлат мукофоти лауреати Саид Аҳмад билан ҳам ҳамкорликда саҳна асарлари яратаётир. Масалан, драматургнинг «Келинлар қўзғолони» комедияси ҳозирга қадар олти юз мартадан ортиқ кўрсатилди.

Яқинда томошабинлар, кенг жамоатчилик ёзувчи ва театр ҳамкорлигининг янги самарасини кутиб олдилар. Ҳамза номидаги Академик театримизда Саид Аҳмаднинг «Куёв» комедияси саҳналаштирилди. Асарни театр режиссёри Рустам Ҳамидов саҳнага қўйди.

— Ҳурматли драматургимиз янги комедиясини Ўзбекистон ССР халқ артисти Ғани Аъзамовга атаб ёзган, — дейди у. — Бош қаҳрамоннинг исми ҳам Ғани. Спектакль ёлғизликнинг фожиасини кўрсатади. Томошабин саҳнада оилавий ёлғизликни кўрар экан, маънавий, фикрий танҳоликни ҳам ҳис этади.

Спектаклдаги ролларни ижро этувчилар орасида Ўзбекистон ССР халқ артистлари Замира Ҳидоятова, Икрома Болтаева, Холида Ҳўжаева, Рихси Иброҳимова, Жўра Тожиев, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Тўти Юсупова, Гулчеҳра Жамилова, Обид Юнусов, Толиб Каримов, шунингдек Эркин Комилов, Римма Аҳмедова, Теша Мўминов ва бошқалар бор. Рассом Убайдулла Сайдалиев комедия руҳига мос безаклар ишлади.

СУРАТДА: «Куёв» комедиясидан бир кўриниш. Нозима ролида Рихси Иброҳимова, Ғани — Ғани Аъзамов.

С. Маҳкамов фотоси.

ОБ-ҲАВО

Синоптикларнинг хабар беришларича, яқин кунлар ичида Ўзбекистонда ҳаво кам булутли бўлади. Тошкент областининг тоғли районларида ва Фарғона водийсида ҳаво ўзгариб туради, ёғингарчилик бўлмайди. Шарқдан секундига 1—5 метр тезликда шабада эсади. Кечаси 7—12, жанубда 15 даражагача, кундузи 24—29, жанубда 33 даражагача иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво кам булутли бўлади. Шарқдан секундига 1—5 метр тезликда шабада эсади. Кечаси 9—11, кундузи 26—28 даража иссиқ бўлади.

(ЎзТАГ).

Халқ амалий санъати

КУЛОЛЧИЛИК — ЗАРУР КАСБ

ҲУНАРМАНДЧИЛИК МАСКАНИ

Қашқадарёда қадимий бир қишлоқ бор. Номи Касби. Косиблар, ҳунармандлар маскани бўлган бу жой ўтмишда маданий жиҳатдан яхши ривожланган. Эрамиздан анча илгари марказий кўчаларда, бозор ва майдонларда кулолчилик, темирчилик, мисгарлик, қандолатчилик, каштавандлик ва этикдўзлик расталари, устахоналари бўлган. Қишлоқ Ҳиндистондан Самарқандга, Бухородан Афғонистонга, Россиядан Хуросонга ўтадиган карвон йўлларида жойлашган эмасми, қадимда ана шу мамлакатларга қатнаган йўловчилар бу ерда тўхтаб, ҳордиқ чиқариб ўтишган экан.

Касбидаги иккита — очиқ ва ёпиқ сардоба қишлоқда яшовчилар учунгина эмас, балки йўловчилар, мол-ҳоллар учун ҳам ҳаёт манбаи бўлганлигидан тарих гувоҳлик беради. Қишда қор ва ёмғирдан тўпланган сув жазирама ёзда ҳам муздек тураркан. Ҳордиқ чиқарган йўловчилар узоқ сафар учун турли сиғимдаги хум, кўза, тумча, сирли ғулчаларни шу ердан олиб кетишган. Шундай қилиб, Касби кулоллари ясаган буюмлар бутун Шарқ мамлакатларида машҳур бўлган.

Кулолчилик дастгоҳи — бу амалий санъат дурдонаси сифатида ҳозир ҳам Касбида эъзозли. Ўндан ортиқ кулол бу дастгоҳларни ҳаракатга келтирмоқда. Улар авлод-аждодлари, ота-боболари касбини давом эттириб келяптилар. Ана шулардан бири Итолмас кулол Очиловдир. Уни қўриқ воҳадагина эмас, қардош республикаларда ҳам яхши танишади. Итолмаснинг етти авлоди кулол ўтган, дейишади. Бу — рост гап. Айниқса, боболари Соҳибназар, Раҳим, Мўмин, Бешбой, тоғаси Парда, амакилари Саттор, Амин кулоллар тупроқдан буюм ясаб, ўз замонасида эл-юрт эътиборини қозонган, донғи кетган кишилардир.

Аждодлари анъаналарини давом эттириб келаётган Итолмас Очилов, Ўроқ Аминов, Гулмурод Сатторов, Бозор Итолмасов сингарилар машҳур кулоллар — Амин Мўминов, Парда Раҳимов, Анбар Сатторова, Саттор Жабборовлардан кулолчиликнинг энг нозик сирларини ўрганишганди. Улар лойдан ясаган кўза, офтоба, хум, сирли хамир тоғора, тоштовоқ, коса, лаган, тумча, сирли ғулча, тандирлар бежиримлиги, ниҳоятда гўзаллиги билан киши диққатини ўзига тортади.

Аҳоли, айниқса, бепоён Қарши даштида яшаб, меҳнат қилувчи кишилар кулолчилик буюмларига катта эътибор билан қарамоқдалар. Ана шу буюмлар сувни совитиш ва муздай сақлаш хусусиятига эгалиги учун ҳам уни «холодильник» дея аташади.

— Шу йил ёзда областдаги пахтакор хўжаликларга 400 донадан 50-100 литрли хум етказиб бердик, — дейди Бозор Итолмасов. — Идишлардан дала шийпонларида фойдаланишмоқда. Эл орасида «термос» дея ном олган тумчаларимизга ҳам эҳтиёж катта.

Дарҳақиқат, мол боқиб, яйловма-яйлов юрган кўйчивон, олисга кетаётган йўловчи тумчадаги муздек сувдан шимирса борми, тани яйраб кетади. Ёки кулол ясаган тандирдан узилган патир ва ширмон нонни истеъмол қилган киши ҳузур қилади.

Ғулчада увитилган нордон қатиқни, гўлтуваклардаги анвойи гулларни айтмайсизми? Қадим-қадимдан шу нарса маълумки, хотин-қизларимиз билагига кўза илганда, говдишда сигир соғаётганда ўзгача ҳусн, ўзгача латофат билан кўзга ташланади. Ана шунда кулол меҳнатига, унинг битмас-туганмас маҳоратига тасаннолар айтгинг келади. Лекин афсуски, Касби кулолчилигининг шуҳрати кундан кунга сўниб боряпти. Бу эса халқ амалий санъати шинавандаларини ташвишлантирмоқда.

ЕЧИМИНИ КУТАЁТГАН ЖУМБОҚЛАР

Касби қишлоғини қоқ иккига бўлиб ўтувчи магистрал йўл бўйлаб юрсангиз, уй-деразалар ёнида тартиб билан териб қўйилган униқ кулолчилик буюмларига кўзингиз тушади. Улар орасида ярим литрли тумчадан тортиб, 5 челак сув сиғадиган хумлар, офтобалар, тандирлар, гултуваклар, турли-туман рангда тобланувчи сопол товоқлар, косаларгача бор. Кулоллар ўзлари ясаган буюмларни бундан бир неча асрлар муқаддам бўлганидек ҳозир ҳам уйлари ёнига кўргазмадек қилиб, сотишга чиқариб қўйишади.

Хўш, нега бундай қилишяпти, деган ҳақли савол туғилиши мумкин. Буни шу билан изоҳлаш керакки, илгари кулоллар ўзлари тайёрлаган сопол буюмларни ўзлари аҳолига сотишган. Ҳозир ҳам шу аҳвол. Очиғини айтганда, кулолчилик буюмлари на матлубот жамияти, на давлат савдоси дўконларида бор. Ҳатто, область бозорларида ҳам унинг савдоси ташкил қилинмаяпти. Агар кулолчилик буюмларини маҳаллий саноат корхоналари томонидан қабул қилиш ва сотишнинг аниқ тартиби жорий қилиниб, давлат савдоси муассасаси ёки матлубот жамиятлари билан шартлашилган ҳолда магазинларга чиқарилса, бундан аҳоли ҳам, кулол ва маҳаллий саноат корхонаси ҳам манфаат кўрган бўлур эди.

Наҳотки, бу ишни Қашқадарё областида ташкил этиш шунчалик қийин бўлса?! Бизнингча, область маҳаллий саноат бошқармаси, матлубот жамияти ва савдо бошқармаси ўртасида яхши алоқа йўққа ўхшайди. Ахир, илгарилари кулолчилик буюмлари бир артелга марказлаштирилган ҳолда сотилар эди-ку? Савдо-сотиқнинг азалдан ўзини оқлаган бу системаси самара бермайди, дея ким кафолат бераркин?

Кулолларнинг иш шароити ҳақида ҳам тўхталмоқчимиз. Касби кулоллари бундан йигирма-ўттиз йил муқаддам қурилган эски типдаги устахоналарда ишлашмоқда. Улар қишда ўта совуқ, ёзда эса иссиқ. Устахоналарнинг четида сопол буюмлар пишириладиган хумдон, ўртасида эса кўлбола дастгоҳ — чарх ўрнатилган. Бу фан ва техника юксак чўққига чиққан ҳозирги даврда мутлақо талабга жавоб бермайди.

Шу нарса ажабланарлики, Касби Ўрта Осиё кулолчилигининг йирик мактабларидан бўлса-ю, нима учундир кулолчилик заводи бу ерда эмас, Китоб районида қурилса? Балки тўғри иш қилингандир. Эҳтимол, ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш учун Китобда ҳам завод зарурдир. Аммо Касбининг тупроғи табиий хоссасига кўра кулолчилик учун жуда қулай эмасми? Қолаверса, халқ амалий санъати ўчоғи ва унинг бугунги тараққиёти тўғрисида ҳам ўйлаб кўриш лозим.

Ишлаб чиқариш марказлашган, бошқарув механизми такомиллашган жойларда ижобий ютуқларга эришиш мумкинлигини кундалик ҳаёт кўрсатмоқда. Касби кулолчилиги эса бундан анча йироқда.

— Биз ҳам замонавий услубда қурилган ёруғ, марказлашган цехларда ишлашни хоҳлаймиз, — дейди кулол Ўроқ Аминов. — Лекин қизиқ: биз Ульянов районида ишласаг-у, бошқармамиз Косон районида жойлашган бўлса? Бошқарувнинг узоқлиги ишимизни қийинлаштирмоқда. Айниқса, ҳисоб-китоб ишларини чалкаштираётир. Икки йил бурун область маҳаллий саноат бошқармаси раҳбарлари цехларни марказлаштириш, районда мустақил маҳаллий саноат тармоғини вужудга келтириш ҳақида ваъдалар беришганди. Қани, ўша ваъдалар?

Марказлаштиришнинг қулайлиги шуки, унга риоя қилинса меҳнат унумдорлиги ва маҳсулот сифатини ошириш, таннархини арзонлаштириш, ёқилғи ва материаллардан янада тежаб-тергаб фойдаланиш имконияти яратилган бўлур эди.

Ишлаб чиқаришнинг ҳамма тармоғида бўлгани сингари кулолчиликда ҳам материал-техника базаси сув билан ҳаводек зарур. Кулолларда эса бундай имконият етарли эмас. Улар тупроқ, гил қориш ва тупроқ қазиш, дўконга ташиб келтириш, лой қориш, пишитиш учун зарур бўлган техника воситалари билан таъминланмаган. Шунингдек, химиявий элементлардан ташкил топган бўёқ материаллари ҳам тўлиқ етказиб берилмайди. Сопол буюмларни хумдонда пишириш учун ёқилғи танқислиги ҳам сезилмоқда.

Фан ва техника тараққиётини жадаллаштиришга доир Москвада ўтказилган Бутуниттифоқ кенгаш кўрсатмасига биноан шу кунларда кўп жойларда қўл кучи ўрнини техника эгалламоқда. Кулолчиликдаги машаққатли ишларни ҳам техника зиммасига юклаш вақти келди, деб ўйлаймиз. Чунки, қўл кучига таяниш маҳсулот сифатига, меҳнат унумдорлигини оширишга салбий таъсир кўрсатяпти. Бу ўз йўлига-ю, оғир меҳнат оқибатидан одамларнинг кулолчилик касбига меҳри совимоқда. Бир вақтлар машҳур бўлган сирли товоқ, тоғора, коса, гуппи, говдиш, ғулча каби турли-туман буюмлар ишлаб чиқариш кескин камайиб кетмоқда.

Тўғри, магазинларда чинни буюмлар тўлиб-тошиб ётибди, сопол идишнинг кимга кераги бор, деган савол туғилиши мумкин. Чиройли, нафис ишланган сопол идиш мустаҳкамлиги ва, айниқса, суюқ озиқ-овқатларни бир меъёрда сақлаш билан чинни буюмлардан устун туришини унутмаслик керак.

Кулолчилик — бу ҳам ўзига хос санъат. Ҳамма ҳам бу санъатни эгаллай олмайди. Тупроқ, гил танлаш, уни авайлаб пишириш жараёнлари ўзига хос тажриба ва ҳушёрликни талаб этади. Кулолчилик касб-маҳоратини оширадиган курслар ташкил этиш, ёшларни бу ишга жалб этиш ҳақида ҳам ўйлаб кўриш керак. Бу ўринда илғор корхоналар тажрибасидан оқилона фойдаланиш мақсадга мувофиқдир.

Юқорида тилга олинган қатор муаммолар муваффақиятли ҳал этилса, қадимий Касби кулолчилиги шуҳрати тикланибгина қолмай, умуман, бу нозик санъатга муносабат бутунлай яхшиланиши мумкин. Бунга биринчи навбатда республика Маҳаллий саноат министрлигидаги масъул ўртоқлар, мутасадди ташкилотлар жиддий эътибор ва амалий ёрдам беришлари зарур.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.
К. ПАРДАЕВ,
жамоатчи мухбир.

СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ●

ФУТБОЛ

НАВБАТДАГИ ЮТУҚ

Биринчи лига командалари ўртасида мамлакат чемпионати «Б» группасида якунловчи давра ўйинлари бошланди. Пахтакорчилар Жиззахнинг «Звезда» командасини қабул қилиб, ғалабага эришдилар — 2:1. Шу турдаги қолган учрашувлар қуйидаги натижалар билан якунланди: «Нистру» — «Спартак» — 2:0, «Металлург» — «Гурия» — 3:2, «Кузбасс» — «Крилья Советов» — 2:0, «Искра» — «Кубань» — 5:1.

ТЕННИС

ТУРНИР БОШЛАНДИ

17 сентябрь куни республикамиз пойтахтидаги «Динамо» теннис стадиони кортларида теннис бўйича халқаро ёшлар турнирининг байроғи кўтарилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети совринлари учун ўтказилаётган мусобақаларда кўпгина спортчи қатнашмоқда. Навбатдаги 5-турнир Афғонистон, Польша, Совет Иттифоқи, Чехословакиядан келган йигит ва қизларни тўплади. Беллашувларда 35 йигит ва қиз иштирок этади. Мусобақалар давомида 40 нафар теннисчи қиз ва 45 нафар йигит иштирок этади.

Бу турнир Ўзбекистон спортчилари учун катта аҳамиятга эга. Совет ва чет эллик тенгдошлари билан куч синашиш спортчиларимиз учун шарафлидир.

Редактор
Л. ҚАЮМОВ.

РЕКЛАМА ✿ ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети
15-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1985-1986 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти қуйидаги ихтисослар бўйича юқори малакали мутахассислар тайёрлайди:

қурилиш машиналарини ремонт қилиш технологияси бўйича слесарлар, слесарь-сантехниклар, монтажчи-ғишт терувчилар: бўёқчи-сувоқчилар, дурадгор, дурадгор-мебелчилар, автоматика ва телемеханика қурилмалари билан жиҳозлаш бўйича монтёрлар, юқори вольтли ҳаво линияларида катта кучланишли электр тармоқлари бўйича мутахассислар, электр-газ пайвандчилар, сувоқчилар, автослесарлар.

Қуйидаги ихтисослар бўйича 15 ва ундан катта ёшдаги, 8-синф ҳажмида маълумоти бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади:

телемеханика қурилмалари билан жиҳозлаш бўйича монтёрлар, юқори вольтли ҳаво линияларида катта кучланишли электр тармоқлари бўйича мутахассислар. Стипендия — 90 сўм;

электр-газ пайвандчи, дурадгор, сувоқчи-бўёқчи, ғишт терувчи-пардозловчилар. Стипендия — 75 сўм.

1 йиллик курсларга темир йўл ва метрополитенда ишловчи, автоматика ва телемеханика қурилмаларини жиҳозлаш бўйича мутахассислар, бўёқчи, дурадгор, ғишт терувчи-пардозловчилар қабул қилинади. Стипендия — 75 сўм.

Билим юртига қабул қилинганлар 3 маҳал бепул овқат, кийим-бош, узоқдан қатновчилар ётоқхона, ишлаб чиқариш практикаси давридаги иш ҳақининг 50 процентн билан таъминланадилар.

Ўқиш даври узлуксиз меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртини тамомлаганлар, темир йўл хизматчиларига бериладиган барча имтиёзлардан фойдаланадилар. Билим юртини тамомлаганларга олий ўқув юртларига кириб ўқиш учун йўлланма берилади.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, таржимаи ҳоли, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақидаги ҳужжат (асли), турар жойидан справка, 5 дона фотосурат (3х4 см. ҳажмда), соғлиғи тўғрисидаги справка (286-форма), характеристика.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри, Ҳамза районн, Слоним кўчаси, 113-уй (8,21, 4 8, 80-автобуслар; 3, 23-трамвайларнинг «Котельная» бекати, 15, 23, 61, 26-автобусларнинг «Завод СТО», «Иззат» бекатлари). Телефон 96-17-61.

ХОНАДОНИНГИЗ ҲАМИША ФАЙЗЛИ БЎЛСИН

Ўзи яшаётган квартира ёки уй чиройли ва қулай бўлишини ким истамайди, дейсиз. Кундалик турмуш учун квартира қулай бўлишида мебелларнинг қандай танланганлиги ҳам аҳамиятга эга. Дид билан танланмаган уй жиҳозлари гарчанд гўзал ва қулай бўлса ҳам квартиранинг ҳуснини очмаслиги мумкин.

Квартира ёки уйни ҳар хил мебель жиҳозлари билан қалаштириб юбормаслик лозим. Ҳозирги куннинг маданияти, эстетикаси, уй-жой биноларимизнинг гигиеник жиҳатдан ораста ва қулай бўлишини тақозо этмоқда.

Бунинг учун «Мебель» ва «Мебеллар уйи» фирма магазинлари

СИЗНИНГ ХИЗМАТИНГИЗГА МУНТАЗИР.

Сиз бу магазинлардан ошхона мебеллари, турли хил овқатланиш столлари, «Сергели-3» мебеллар термаси (идиш-товоқлар учун шкаф, ички кийимлар ва либослар учун шкафдан иборат), «Ульбинка» ва «Юность» ором мебеллари, умумий хона учун «Орнамент» мебеллари термаси, оқ-қора тусли ёғоч қипиғидан ишланган стулларни харид қилишингиз мумкин.

«УЗБЕКПРОЕКТМЕБЕЛЬ» ИЛМИЙ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ (телефон 55-22-89). «СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА АГЕНТЛИГИ.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 19/IX да **Сўғд элининг қоплони.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 19/IX да **Зебуннисо.**

Ўзбекистон театр жамияти Қўқон ўзбек музикали драма театри директори А. Умаровга онаси

Муҳаррамхон МУМИНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

19 СЕНТЯБРЬ, ПАЙШАНБА

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.40 — «Ўсмирлар ижоди». 10.10 — «Ҳайвонот оламида». 11.10 — «Бегона ҳодиса». Телевизион бадиий фильм. — 12.20 — Концерт. 12.50 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 16.00 — «Қувноқ стартлар». 16.50 — Концерт. 17.25 — «Бил ва уддала». 17.55 — Концерт. 18.25 — Мультфильм. 18.45 — «Фан ва турмуш». 19.15 — Дунё воқеалари». 19.30 — «Дунё ва ёшлар». 20.10 — «Ковпак ҳақида ўйлар». Бадиий фильм. 1-серия. 21.30 — «Время». 22.05 — «Ҳужжатли экран». 23.05 — «Дунё воқеалари».

МОСКВА-II. 9.00 — Эрталабки гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 ва 10.35 — А. С. Пушкин. «Капитан қизи». 10.05 ва 14.05 — Испан тили. 11.05 — Ўрта Осиё табиати. 11.35 ва 12.40 — Зоология. 12.00 — «Оила ва мактаб». 12.30 — Илмий-оммабоп фильм. 13.05 — Тарих. 13.35 — Умумий биология. 14.35 — «Кўкламги чақириқ». Бадиий фильм. 15.05 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Концерт. 19.00 — «Шахмат мактаби». 19.30 — Ритмик гимнастика. 20.00 — «Камалак». 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар». 20.45 — Футбол. Кубок эгаларининг кубоги 1/16 финал. «Утрехт» (Голландия) — «Динамо» (Киев) 2-тайм.

ТОШКЕНТ-I. 7.30 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Джаз шинавандаларига». 8.00 — Ишчи ёшлар учун. 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Телефильм. 18.15 — «Саноатда тежамкорлик муаммолари». 18.45 — Болалар учун фильм. 19.10 — «Чорвачилик — зарбдор фронт». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Илҳом». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Дирижёр ҳикоя қилади» 21.30 — «Время». 22.05 — «Ягона сиёсий кун». 22.35 — Ҳужжатли фильм.

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 16.05 — Москва-II. 17.05 — Болалар учун фильм. 17.30 — Реклама. 17.45 — «Иқбол». 19.40 — Тошкент янгиликлари. 20,10 — «Ватандан узоқда». Бадиий фильм. 21.30 — Москва II.

РАДИО

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 «Меҳнат шарофати». 9.30 — Рубоб тароналари. 9.40 — «Қармоқ». 11.15 — «КПСС XXVII съездига — 27 зарбдор ўн кунлик!» 12.10 — «Ишчинома». 13.00 — «Малши». 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — «Пионер активи мактаби». 17.00 — Мактаб ўқувчилари учун эшиттириш. 18.15 — «Икки дунё — икки турмуш тарзи». 18.30 — Концерт. 18.40 — «Аланга». 19.25 — «Юность Узбекистана». 20.45 — Адабий композиция. 22.30 — Сирдарё область бадиий ҳаваскорларининг концерти. 23.30 — Дам олиш концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.
Редакция адреси: 700047, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53 16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.